

Kymiyhtiö

5-6
1979

Kymiyhtiö

Kymi Kymmene Oy:n julkaisu ● Perustettu vuonna 1936 ● 39. vuosikerta
Painosmäärä 15 000 ● Lehti ilmestyy joka toinen kuukausi

Sisältö joulukuussa 1979

- 1 Toimitusjohtaja Fredrik Castrénin joulu- ja uuden vuoden tervehdys
- 2 Kymiyhtiö vaikutti voimakkaasti Kuusankosken seurakunnan perustamisessa
- 4 Pöyryn tutkimuksen yhteenveto: Kilpailukykyisen metsäteollisuuden kasvu- ja kehitysedellytykset löytyvät Suomesta
- 8 Moni yhtiöläinen mukana 60-vuotiaan Kuusankosken seurakunnan toiminnassa
- 12 Tässä työssä ei saa jännittää
- 14 Esittelemme hallituksen konttorin Helsingissä Eteläesplanadi 2
- 17 Kärjen neljä sukupolvea Kymiyhtiössä
- 18 Bjarne Nygård juoksi New Yorkin maratonin
- 20 Atlantinpurjehtija Matti Koskimies: Sovun säilyttäminen oli saavutus sekin!
- 22 Kiekkokaukaloiden kokenut koluaja Juhani Södervik
- 24 Uusi katkaisusaha poisti Hallan jalostustehtaalta pullonkaulan
- 28 Veikko Talvi: Kymiyhtiön historiaa IV: "Paperikuningas" Gösta Björkenheimin menestyksellinen 10-vuotiskausi
- 31 Paul Tissandier -diplomi Rauno Rengolle
- 32 Juantehtaan Justiinat-naistenkerho 15-vuotias

Kansipaperi: Diamondstar 135 g/m²
Arkit: Diamondstar 100 g/m²

ISSN 0356-0538

● Tervehdin Teitä, hyvät yhtiöläiset, joulun ja uuden vuoden merkeissä. Ensimmäinen vuoteni yhtiömme palveluksessa on päättymässä. Tämä vuosi on ollut asioihin ja uuteen työympäristöön tutustumisen aikaa. Voin ilokseni todeta, että saamani vaikutelmat ovat olleet hyvin myönteisiä — olen tehtävässäni viihtynyt. Haluan tuoda tämän julki tervehdykseni alussa, koska tähän saakka kokemani perusteella uskon, että vastainen yhteistoimintamme voi rakentua hyvälle keskinäisen luottamuksen pohjalle ja johtaa tulevana vuosina kaikkien meidän kannalta hyvään tulokseen.

Maamme talouselämä on useiden raskaiden lamavuosien jälkeen elpymässä. Päätymäisillään oleva vuosi on myös yhtiömme kannalta ollut myönteinen. Tehtaamme ovat käyneet täydellä teholla ja olemme voineet parantaa kilpailukykyämme. Myönteiseen kehitykseen on luonnollisesti syynsä kansainvälisten suhdanteiden paranemisella. Mutta hyvin ratkaisevaa on ollut myös se, että lamavuosina olemme malttaneet mieleemme ja osanneet suhtautua asioihin harkitsevasti ja rauhallisesti. Kun tilanne nyt on selvästi parantunut, on syytä vakavasti todeta, että monien lamavuosien vauriot eivät ole paikat-

Toimitusjohtaja Fredrik Castrénin tervehdys

Kuva: Kaius Hedenström/LK-studio Helsinki

tavissa hetkessä, vaan meiltä vaaditaan itse kultakin kärsivällisen rakentamisen aikaa, jotta pysyvämmmin voisimme turvata vakaamman kehityksen ja olla paremmin kuin ennen takana olevaa lama-kautta valmiita ottamaan seuraavan matalasuhdanteen vastaan. Puhun näin vakaavasti siksi, että jo nyt on näkyvissä kysynnän heikkeneminen, johon meidän on syytä varautua. Ja tilanne maailmalla ylipäättänsä, kuten julkisesta sanasta olette voineet panna merkille, on erittäin epävakaa monine tämän päivän kriiseineen.

Nyt päättyvä 1970-luku on sisältänyt odottamattomia, jyrkkiä muutoksia maailmankuvassa ja markki-

noillamme. On ilmeistä, että siirrymme uudelle vuosikymmenelle ajankohtana, jona tulevaa kehitystä on erittäin vaikeata lähteä ennustamaan monien arvaamattomien tekijöiden vaikuttaessa kehityksen kulkuun. Pelkään, että kilpailumme maailman markkinoilla tulee kiristymään, ja sen vuoksi uskon, että meidän tärkein tehtävämme on suunnata voimavaramme määrätietoiseen tuotekehittelyyn, tuotannon tehostamiseen ja uusien markkinoiden etsimiseen. Me emme voi pysyä paikallamme, vaan meidän on rakennettava omaa tulevaisuuttamme määrätietoisesti tavoitteita asettaen ja niiden saavuttamiseen yhteisvoimin

pyrkien. Uskon, että me yhteisin ponnistuksin kykenemme vastaamaan meille asetettaviin haasteisiin ja pääsemme meitä kaikkia tyydyttäviin tuloksiin. Tämän me kuitenkin voimme saavuttaa vain hyvän ja luottamuksellisen yhteistyön avulla.

Hyvät yhtiöläiset! Kulunut vuosi on ollut monien lama-vuosien jälkeen meille vihdoin myönteisen kehityksen aikaa. Kiitän Teitä kaikkia kuluneesta vuodesta ja suorittamastanne työpanoksesta yhteiseksi hyväksemme. Toivotan Teille ja Teidän perheillenne sekä yhtiömme eläkeläisille rauhallisia joulupyhiä ja menestyksellistä alkavaa vuotta.

Taisto Huttunen

Kuusankosken seurakunnan kirkkoherra

mukana

vat lahjoitukset: vanha hautausmaa, tontti pappilaa varten ja lisäksi seuratalo sisustettiin ja annettiin kymmenen vuoden ajaksi väliaikaiseksi kirkoksi.

★ Kun kirkonrakennussuunnitelmat käynnistyivät, seurakunta sai yhtiöltä tontin sekä 400 000 mk:n suuruisen lahjoituksen kirkon rakentamiseen 1920-luvun loppupuoliskolla.

★ Vieläkin käytännöllisempää oli seuraava tuki: Kun 1935 päätettiin rakentaa kiviaita vanhan hautausmaan ympärille, niin yhtiöltä saatiin lupa korvauksetta ottaa irtonaisia kiviä Hiekkämäen soranotto-paikalta ja Kymintehtaan roju-rautatarhasta.

★ Edellä siis jotain varhaisimmista kirjatuiista tapahtumista. Tämän ohella voi vain aavistella sitä ihmisten väliseen kanssakäymiseen perustuvaa tukea ja myötävaikutusta, jolla seurakunnan kehittämiseen suhtauduttiin yhtiöläisten piirissä. Sitä ei voi todeta asiapapereista, mutta se välähtelee esille yhä uudelleen, kun tapaa paikakunnalla pitkään asuneita ja yhtiössä työtään tehneitä ihmisiä.

★ Viime vuosikymmeninä ovat sekä yhtiö että seurakunta merkittävästi laajentuneet

★ Seurakuntasihteeri Eijaleena Melolinnan laatiessa syksyn juhlallisuuksia varten juhlaesitelmää tuli useissa yhteyksissä esille yhtiön vaikutus sekä seurakunnan perustamisesta että sen alkuvaiheissa. Kokoamatta näitä erityiseen järjestykseen tai vetämättä niistä pitempiä kehityslinjoja mainitsen vähädyksenomaisesti seuraavat asiat:

★ Yhtiö oli voimakkaimmin ajamassa Kuusankosken seurakunnan perustamishanketta; aloitteita tehtiin eri tuomiokapituleille ja senaatille. Vuonna 1914 ratkaiseva hanke pantiin vireille ja vuonna 1916 kauppaneuvos Gösta Björkenheim jätti anomuksen senaatille.

★ Perustamiseen liittyen opetusneuvos Veikko Talvi toteaa seuraavaa: "Ennen kuin senaatti otti anomuksen käsiteltäväksi, yhtiö ilmoitti sitoutuvansa luovuttamaan anomalle seurakunnalle hautausmaan ilmaiseksi, järjestämään liikenteen yli Kymijoen ja suorittamaan kirkon ja pappilan rakennuskustannuksia 100 000 mk yli sen summan, minkä seurakunnan jäsenet olivat velvolliset siihen tarkoitukseen suorittamaan. Lisäksi yhtiökoukous myönsi vuoden 1916 voittovaroista 300 000 mk samaan tarkoitukseen."

★ Seurakunnan perustamisen jälkeen saatiin yhtiöltä seuraa-

Kymiyhtiö voimakkaasti Kuusankosken seurakunnan perustamisessa

sekä rakenteeltaan että toiminnaltaan. Sen myötä edellä kuvattu seurakunnan alkuvuosikymmenien kiinteä yhteys on muuttanut muotoaan, virallistunut ja loitontunut. Omalta täällä oloajaltani nousevat kuitenkin välittömästi mieleen yhtiön mukanaolo piispantarkastuksen järjestelyissä, osallistuminen lahjoituksin useina vuosina Yhteisvastuukeräykseen sekä lukuisten seurakunnassa vierailneiden ryhmien opastetut kiertokäynnit yhtiön teollisuuslaitoksissa ja samalla yhtiön vieraanvaraisuudesta nauttiminen.

★ Seurakuntana voimme olla tuosta kaikesta hyvin kiitollisia. Nuo tapahtumat kertovat yhteyden jatkumisesta tänään. Toivon ja uskon yhteydenpidon jatkuvan. Edellytyksenä sille on kanssakäymisen muotoutuminen entistä enemmän sellaiseksi, jossa voimme palvella toisiamme kummankin yhteisön oman tehtävän toteuttamisessa täällä Kuusankoskella.

★ Samalla käytän tässä tilaisuutta hyväkseni toivottaakseni jokaiselle yhtiöläiselle kristillisen jouluilon täyttämää tulevaa juhla-aikaa. Ja tervetuloa seurakunnan joulunajan tilaisuuksiin.

Kuusankosken pääkirkko täytti seurakunnan juhluvuoden yhteydessä 50 vuotta. Kirkon on suunnitellut prof. Armas Lindgren. Juhlavaan kirkkosaliin mahtuu runsaat 1 000 sanankuulijaa.

Kilpailukykyisen metsäteollisen kasvu- ja kehitysedellytykset

● Tähän loppupäätelmään tiivistää Jaakko Pöyry Consulting Oy laajan tutkimuksensa maamme metsäteollisuuden kansainvälisen kilpailukykyyn kehittämisestä. Tutkimuksen takana ovat kauppa- ja teollisuusministeriö sekä Suomen Metsäteollisuuden Keskusliitto. Julkaisemme oheisena paljon keskustelua herättäneestä tutkimuksesta muutamia ydinkohtia.

Metsällä ja metsävarojen hyödyntämisellä on ollut ratkaiseva osuus suomalaisen yhteiskunnan kehityksessä. Metsien tuottaman puuraaka-aineen varaan olemme luoneet elinkeinon, jonka harjoittajina kuulumme maailman eturiviin. Metsä on alati uusiutuva luonnonvara.

Metsäteollisuuden osuus Suomen koko viennin arvosta on lähes puolet. Toisaalta sen tuotteiden valmistus vaatii varsin vähän tuontiraaka-aineita. Nykyisin metsäteollisuus käyttää noin 40 miljoonaa kuutiometriä kotimaista raakapuuta, mikä on lähes 90 prosenttia metsistä käyttöön otetusta puumäärästä.

Metsätalouden ja metsäteollisuuden osuus koko maan työvoimasta on noin 7 prosenttia. Välillisesti ala antaa työtä kaikkiaan 250 000 suomalaiselle.

Metsäteollisuus murrosvaiheessa

Suomen metsäteollisuus toimi 1960-luvulle asti oloissa, joille oli ominaista tuotteiden kysynnän jatkuva kasvu ja raaka-aineen runsaus. Viimeisen 20 vuoden aikana on kuitenkin tapahtunut muutoksia, jotka pidemmälläkin aikavälillä näyttävät pysyviltä ja jotka ovat olennaisesti

vaikuttaneet metsäteollisuuden kilpailu- ja kasvuedellytyksiin.

Kiteyttäen voidaan sanoa, että on tapahtunut kaksi perusmuutosta. Ensiksikin teknologian kehityksen ansiosta kemiallisen massan valmistukseen soveltuvien puulajien valikoima on suurentunut ja näin on kilpailevaa tuotantoa syntynyt maapallon muille alueille, joiden puulla ei aiemmin ole ollut teollista käyttöä. Toiseksi on todettava, että puu on käynyt niukaksi raaka-aineeksi Suomessa.

Korkea kustannustaso

Uusien tuottajien tulo markkinoille on merkinnyt hintakilpailukykyisen tarjonnan lisääntymistä. Suomen metsäteollisuus on joutunut murrokseen, jossa sen kannattavuus on kaventunut molemmilta suunnilta, tuotteiden reaalihiinnat ovat osin laskeutuneet ja kustannukset nousseet. Pitkällä aikavälillä teollisuustuotteiden hinta määräytyy alan keskimääräisten valmistuskustannusten mukaan, joten hintatasoon emme juuri pysty enää vaikuttamaan.

Emme ole onnistuneet pitämään kustannustasomme nousua kurissa useimpiin kilpailijamaihin verrattuna. Seurauksena on ollut metsäteollisuutemme kannattavuuden heikkene-

minen. Investoinnit on jouduttu rahoittamaan pääosin velanotolla eikä tulorahoituksella, mikä puolestaan on oleellisesti lisännyt metsäteollisuuden velkaantuneisuutta.

Suomalaisen metsäteollisuusyritysten velat ovat n. 120 % liikevaihdosta. Korkomenot ovat Ruotsiin verrattuna kaksinkertaiset ja USA:han verrattuna lähes nelinkertaiset.

Hyvä markkina-asema

Suomen sijainti markkinoihin nähdä on edullinen moniin kilpailijamaihin verrattuna. Elämme maailman suurimman nettotuontimarkkinan, EEC -alueen välittömässä läheisyydessä.

Suomen päämarkkinoilla, Länsi-Euroopassa, paino- ja kirjoituspaperein kysynnän kasvu on nopeinta. Myös sanomalehtipaperin markkina-kehitys on suotuisa hitaammasta kysynnän kasvusta huolimatta. Sahataran kulutuksen kasvu Suomen päämarkkinoilla on hidasta. Sen kilpailuasemia voidaan kuitenkin parantaa integroitumalla tuojamaiden jakelu- ja jalostusportaaseen.

Suomen metsäteollisuuden kilpailukykyyn vaikuttavat tärkeimmät tuotantotekijät ovat puuraaka-aine, työ, pääoma ja energia.

suuden löytyvät Suomesta

Ongelmallinen raakapuu

Suomen puun tuotanto on voima-
peräisempää kuin kilpailijamaissa.
Meillä on siis kilpailijoitamme pie-
nemmat mahdollisuudet lisätä puun
tuotantoa. Polttopuun käytön vähen-
tymisellä, jätetuun käytön tehosta-
misella ja puun tuonnilla on pari-
kymmentä vuotta pystytty tyydyttä-
mään teollisuuden kasvun asettamia
vaatimuksia. Nämä keinot alkavat
kuitenkin olla lopussa, sillä esim. ra-
kapuun tuonnin olennainen lisäämi-
nen ei ole todennäköistä.

Puun tehdashinta on metsäteolli-
suuden kilpailukyyn kannalta luon-
nollisesti merkittävä tekijä. Suomes-
sa puun tehdashinnat ovat eurooppa-
laiseen tasoon verrattuna kilpailuky-
kyiset, mutta Pohjois- ja Etelä-Ame-
rikan tasoon verrattuna huomatta-
vasti kalliimmat.

Työvoimaa saatavissa

Ammattitaitoista metsätyövoimaa
lukuun ottamatta ei työvoiman saa-
tavuus asettane tulevaisuudessa ra-
joituksia metsäteollisuuden kilpailu-
kyyn kehittämiseksi.

Yksikköpalkat ovat kuitenkin
nousseet suhteellisesti nopeammin
kuin kilpailijoilla ja nopeammin kuin
tuottavuus. Tuotannon rakenteesta
ja tuottavuuseroista johtuen työvoi-
makustannukset tuoteyksikköä koh-
den eivät poikkea kovin paljon kil-
pailijamaistamme.

Sellu- ja paperitehtaan perusinvestointi Suomessa on pienempi kuin kil-
pailijamaissa yleensä. Kone- ja laite-

investointien liikevaihtovero kuiten-
kin nostaa investoinnin kilpailijain
tasolle, jopa ylikin.

Kilpailukykyisen metsäteollisuus-
den perusedellytykset ovat Suomessa
olemassa. Kuitenkin kustannusta-
somme nopean nousun johdosta teol-
lisuutemme iskukyky on heikenty-
nyt. Metsäteollisuutemme tuotanto-
panokset ovat lähes 90-prosenttisesti
kotimaisia. Pystymme siis itse suu-
relta osalta määräämään tuotantopa-

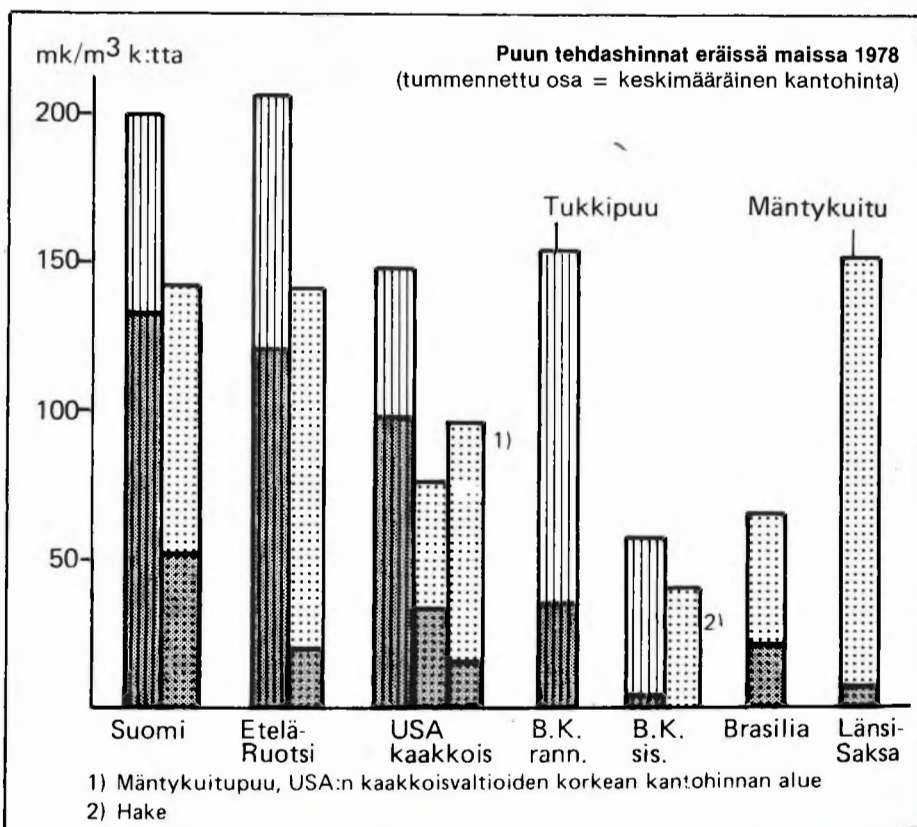
nosten kilpailukyyn, niiden riittä-
vyyden ja ennen kaikkea hinnan.

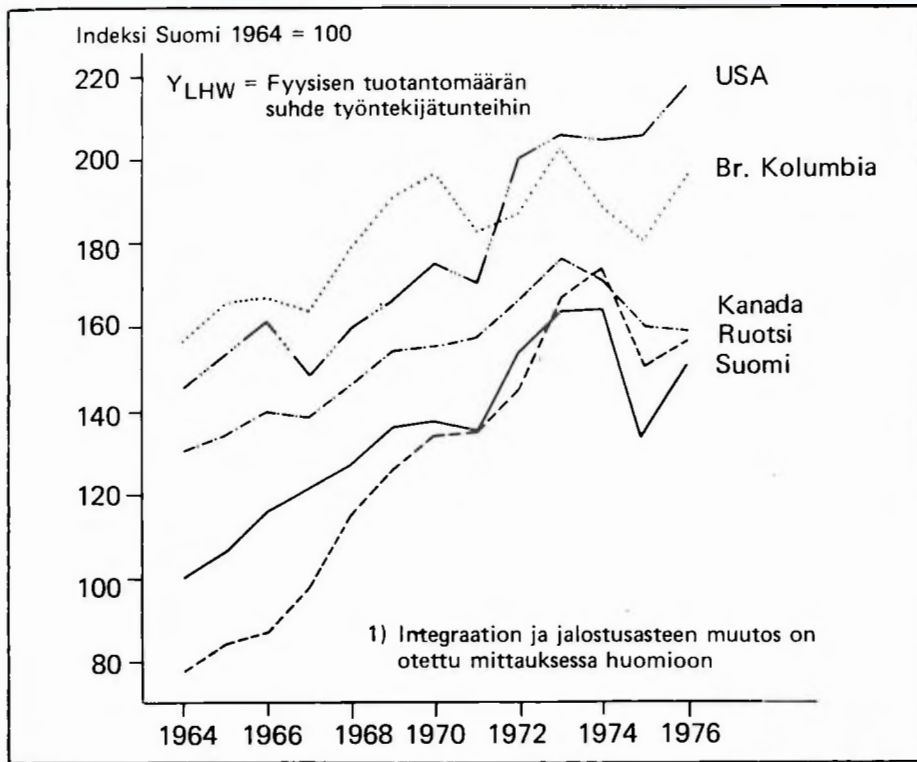
Laatua kohotettava

Niin kauan kuin kilpailijoiden tuo-
tanto laajenee, on kasvu myös meille
elintärkeä. Jos emme pysty kasvuun,
joudumme marginaalituottajan ase-
maan ja menetämme mahdollisuu-
temme vaikuttaa tuotannonalan ke-
hitykseen. Puuvarojen tarjoaman
kasvupotentiaalin ehtyessä ja pää-
markkinoiden kysynnän kasvun hi-
dastuessa Suomen metsäteollisuuden
laajentumisen täytyy tulevaisuudessa
painottua tuotantomäärän sijasta ja-
lostusasteen ja laadun kohottamiseen.

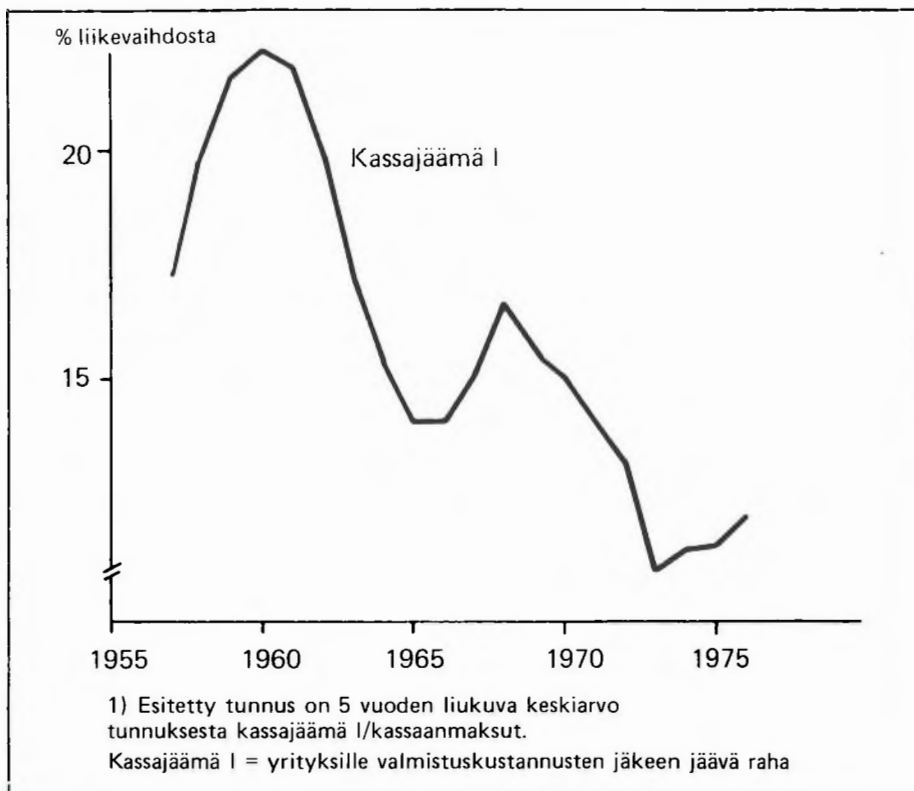
Vaikka erikoistuotteiden kehittä-
miseen uhrattaisiin runsaasti voima-
varoja, valtaosa Suomen puuraaka-ai-
nevaroihin perustuvasta tuotannosta
on vielä kauan perustuotteita. Näi-
den mahdollisuuksia arvioitaessa tär-
keimmät tekijät ovat tuleva hintakil-
pailukyky Keski-Euroopassa, markki-
noiden kasvu, raaka-aineen saanti ja
tekninen soveltuvuus sekä oman jat-
kojalostuksen mahdollisuus.

Kansainvälisessä työnjaossa Suo-
melle soveltuvat luontaisesti sellaiset

Työn tuottavuus tärkeimpien tuottajamaiden massa- ja paperiteollisuudessa 1964—1976¹⁾

Metsäteollisuuden kannattavuuden kehitys 1955—1978¹⁾

työ- ja tietovaltaiset tuotannonalat, jotka pystyvät käyttämään hyväksi puuraaka-aineemme erikoisominaisuuksia. Kuusikuitupuun hiokepitoisten papereiden raaka-aineena, koivutukki koivuvanerin ja havutukkipuu sahateollisuuden raaka-aineena tarjoavat teollisuudellemme kilpailuvaltin, jota nopeakasvuisten metsien varassa toimivien yritysten on vaikea saavuttaa. Perustuotteiden jatkojalostus ja varsinainen jalostetuotanto soveltuvat työ- ja tietotaitovaltaisuuksensa ansiosta hyvin Suomessa toteutettaviksi.

Jalostetuotannon kehittämisellä rinnan perustuotannon kanssa on useita sekä yritysten että kansantalouden kannalta myönteisiä vaikutuksia. Se antaa mahdollisuuden tuotannon merkittävälle kehittämiselle tilanteessa, missä puuraaka-aine rajoittaa tuotannon lisäämistä. Myös investointikustannukset työpaikkaa kohden ovat huomattavasti pienemmät kuin perustuotannossa.

Tuottavuudessa parantamista

Suomen metsäteollisuuden kokonaistuottavuuden eli jalostusarvon volyymiin ja käytettyjen pääoma- ja työpanosten suhteen kasvu kääntyi laskuun 1970-luvun alussa.

Metsäteollisuutemme on tilanteessa, jossa sen on sopeuduttava tuotteidensa markkinakehitykseen samalla kun mahdollisuudet vaikuttaa tuotantotekijöiden yksikköhintoihin ovat rajalliset. Tämän vuoksi yritykset voivat parantaa kansainvälistä kilpailukykyään parhaiten tuottavuutta kohottamalla.

Tähän niillä on hyvät mahdollisuudet aineellisia panoksia lisäämättä. Tällaisessa kasvussa näyttelevät inhimilliset resurssit — organisaatio ja sen suorituskky — keskeistä osaa. Tämä organisaation suorituskyyyn lisääntymiseen perustuva tuottavuuden nousu voidaan saada aikaan työmenetelmiä, toimintatapoja ja henkilöstön tietoja ja taitoja kehittämällä.

Tuottavuuden kohottaminen on mahdollista vain kaikkien henkilöstöryhmien tuella. Tuottavuusajattelun kehittäminen ja tuottavuuden saattaminen yhdeksi päätöksiksi ohjaavaksi

tekijäksi edellyttää sen kehityksen jatkuvaa seurantaa ja mittaamista. Henkilöstön tiedot, taidot ja motivaatio ratkaisevat yritysten ja siten koko metsäteollisuuden menestymisen ja kyvyn säilyä merkittävänä työllistäjänä.

Puun kulku nopeammaksi

Metsätaloudessa kilpailuvalttimme ovat korkea tiedon taso puun kasvatuksessa ja hyväksikäytössä sekä kehittynyt yksityismetsätalouden edistämisorganisaatio.

Lyhyellä aikavälillä on mahdollista vapaaehtoisista metsäyhteistyötä lisäämällä suurentaa korjuueriä, ottaa käyttöön kuhunkin leimikkoon parhaiten soveltuva korjuumenetelmä, kehittää ihmistyövaltaisia korjuumenetelmiä ja tarvittaessa nostaa korjuutyön koneellistamisastetta. Pitkällä aikavälillä suurimmat säästöt saadaan kehittämällä tuotantolaitoksia niin, että ne pystyvät käyttämään

niiden luontaisilta hankinta-alueilta kertyvän puun.

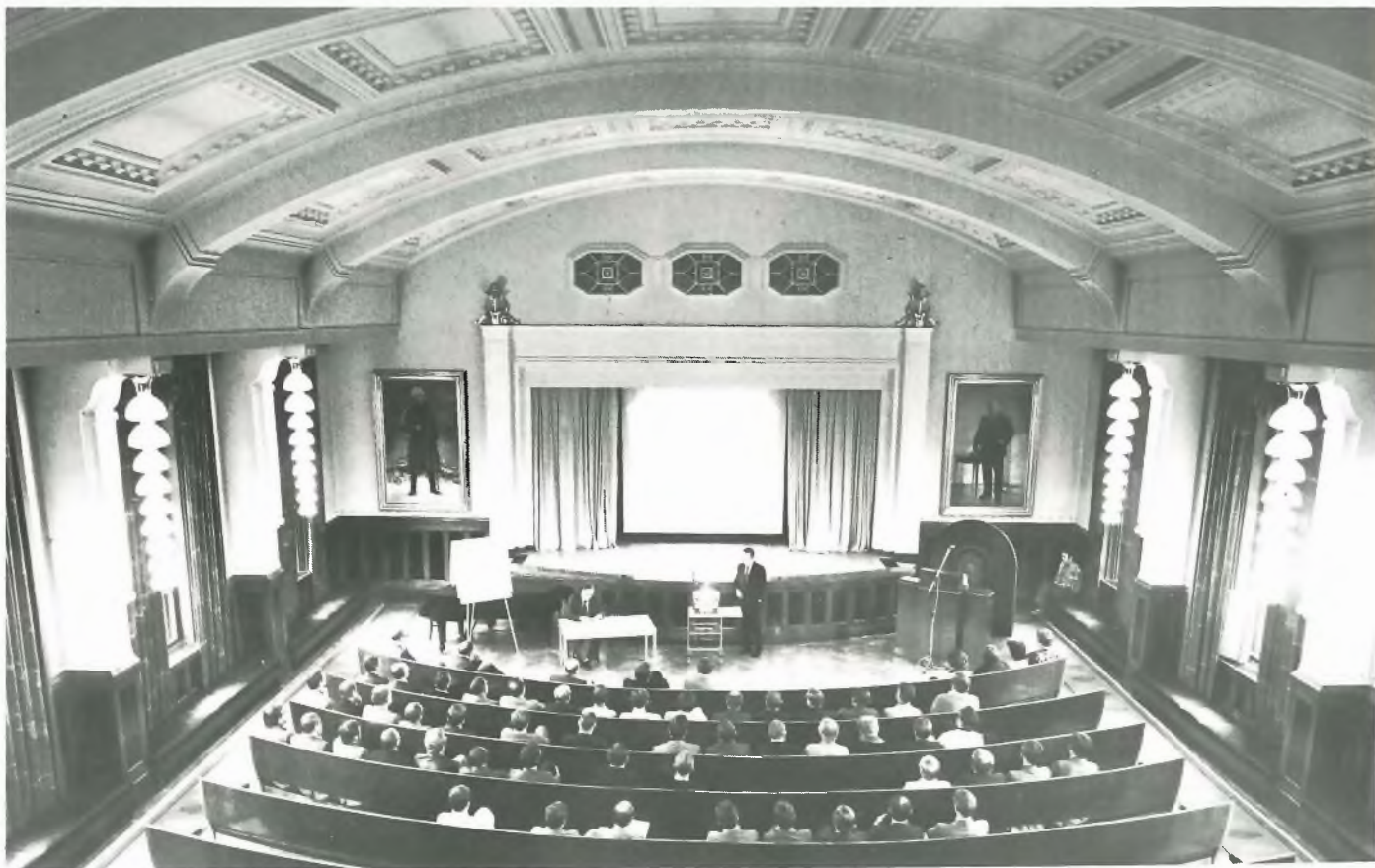
Kansainvälistyminen elinehto jatkossa

Mikäli Suomi haluaa säilyttää asemansa eräänä johtavista metsäteollisuusmaista ja välttää joutumasta marginaalitoimittajan asemaan, kansainvälistyminen ei ole vain mahdollisuus, vaan se on pakko. Vain kansainvälistymällä voidaan hyödyntää koko tietokentän tarjoamat kasvumahdollisuudet.

Metsäteollisuus on ala, jossa Suomessa on laaja kokemus. Tietotaitomme on maailman huippuluokkaa. Suomessa on mitä parhaimmat edellytykset kehittää metsäteollisuuden osaamiseen perustuva kansainvälistymisstrategia, jolla turvataan paitsi suomalaisten asemat metsäteollisuustuotteiden markkinoilla myös asema alan tietotaidon kärkivaltioiden joukossa. □

Metsäteollisuuden Keskusliiton toimitusjohtaja Matti Pekkanen painotti Kuusankoskella puhuessaan, että Pöyryn tutkimus on vain taustaselvitys metsäteollisuuden nykyisestä asemasta. "Se ei ole mikään reseptikirja, joka tarjoaisi valmiita ratkaisuja. Sen sijaan tutkimus antaa runsaasti ajatusvirikkeitä."

Ensimmäisen Pöyryn tutkimusta koskevan yritysesittelyn Metsäteollisuuden Keskusliiton johto suoritti Kuusankoskella 9.11. Yhtiön juhlasalissa järjestetyssä tilaisuudessa oli läsnä runsaasti eri henkilöjärjestöjen ja johdon edustajia. Toim.joht. Matti Pekkanen, joht. Pentti Sierilän ja apul.joht. Veikko Topparin alustuksia seurasi vilkas keskustelu ja mielipiteiden vaihto.

Moni yhtiöläinen on mukana seurakunnan

● Monen yhtiöläisen vapaa-aikaan kuuluu toiminta 60 vuotta täyttäneessä Kuusankosken seurakunnassa. Yksi hakee vastapainoa työlleen, toisen ammattiasiantuntemus hyödyntyy myös luottamustehtävässä.

● Yhtiöläisiä toimii kirkkovaltuustossa, joka ainakin periaatteessa on seurakunnan

ylin päättäjä. Heitä on kirkkoneuvostossa, jonka valtuusto valitsee toimeenpanijaksi — seurakunnan hallitukseksi. Heitä on johtokunnissa, heitä on kerhonohjaajina, heitä on pyhäkoulunopettajina.

● Vapaaehtoinen työ ja ammatti peilautuvat toisiinsa.

Apulaisjohtaja Erkki Laasonen on osallistunut Kuusankosken seurakunnan toimintaan jo vuosikymmeniä.

”Jos olen mukana, heittäydyn toimimaan”

”Henkilö, joka yhdellä alalla on aktiivinen, joutuu tavalla tai toisella kantamaan vastuuta muuallakin”, sanoo Perustuotannon apulaisjohtaja Erkki Laasonen.

Hän on Kuusankosken seurakunnassakin monella näkyvällä paikalla. Hän on ollut kirkkovaltuuston puheenjohtajana siitä asti, kun tehtävä

jäi hallinnon uusiuduttua kirkkoheralta pois eli vuodesta 1977. Keväällä hänet valittiin jumalanpalvelus- ja musiikkitoiminnan johtokunnan puheenjohtajaksi. Aktiiviseen seurakuntatyöhön Laasonen tuli kirkkokuoron kautta. Kuorossa hän oli 10 vuotta puheenjohtajana. Kun tämä tehtävä päättyi, hänet valittiin kuoron vara-johtajaksi.

”Vuonna 1951 muutin Voikkaalta Kuusalle. Mahdollisesti se, että musiikki kiinnosti, sai minut kirkkokuoroon.”

”Jos jossain olen mukana, pyrin antamaan siihen jotain, heittäydyn toimimaan.”

”Valtiotasolla on mietitty, onko se demokratiaa, kun joku istuu niin ja niin monessa komiteassa. Joskus henkilö ei ajattelellemattomuuttaan tai muuten osaa kieltäytyä tehtävistä, ja sitten hänen aikansa ei riitä.”

Laasonen sanoo, että voi aiheutua ongelmia, jos ei huomaa ammatti- ja luottamustoimijohtamisen eroja.

”Mielestäni puheenjohtajan rooli on primus inter pares, ensimmäinen vertaistensa joukossa. Kenellä tahan- sa yhteisöön kuuluvalla on oikeus vaikuttaa asioihin.”

Laasonen mielestä myös työelämässä johtajan ja alaisen suhde on muut- tunut, jäykkyys on karissut: kumpi- kin ymmärtää paremmin toisen roolia.

Vapaa-aika voi heittää työelämän asetelman nurinpäinkin: johtajasta tulee johdettava, rivimiehestä esimies.

”Kun johtaja on vapaa-aikanaan rivimies, se voi olla hänelle vain hyväksi. Kaikki eivät tietenkään tätä ’sulata’, mutta he eivät hakeudukaan mukaan.”

Yhtiöläisyys leimaa, mutta ei haittaa

Laasonen mielestä seurakunnassa toimiminen on vastapainoa työlle; ihmisellä kuin ihmisellä on jokin harrastus.

”Oman henkisen tasapainon kan- nalta erityisesti musiikki on tärkeää. Yhä enemmän viime aikoina olen halunnut viedä eteenpäin hengellistä sanomaa leipätyöstä riippumatta.”

”Ammatti puolestaan antaa val- miuksia systemaattiseen ajatteluun sekä asioiden ja henkilöiden käsitte- lyyn.”

”Kai sitä jollain tavalla leimautuu. Toiset katsovat minua seurakunnassa kymiyhtiöläisenä. Toispäin kyllä tunnen itsekin edustavani: ilman seu- rakunnalta tulevaa valtuutusta jou- dun edustamaan yhtiössä henkilös- töön päin seurakuntaa. Joskus kysy- tään seurakunnan asioista.”

Erkki Laasonen ammatti vaatii matkustamista. Paikkakunnalta pois-

60-vuotiaan Kuusankosken toiminnassa

Kuusankosken kirkkoherran Taisto Huttusen puoliso Riitta Huttunen työskentelee työterveyshoitajana yhtiön työterveyskeskuksessa. Papin vaimona hän joutuu osallistumaan aktiivisesti seurakuntatyöhön. Kummatkin roolit rikastuttavat toisiaan.

saolo hankaloittaa tietysti seurakunnan asioiden hoitamista.

"Kyllä tehtävien hoitamiseen jää aikaa, jos vain on paikkakunnalla. Se, että kokous kestää tunnin tai kaksi, on vielä vaatimatonta. Vaativaa työtä on uuden luominen."

"Mielelläni näkisin, että seurakunnassa toimimisen kautta saisi rakkauden sanomaa ihmisille — että se onnellistaisi heitä myös työssä, että he arvostaisivat omaa työtään, että he eläisivät sovussa ja rauhassa, että henkilökohtaiset suhteet työpaikalla olisivat mahdollisimman hyvät.

Maailmassa olemme suurten ja pienten organisaatioiden jäseniä, ja varsinkin etujärjestöjen mottona on usein itsekkyyks. Seurakunnan sanoma on tarkoitettu yksilölle, ja sen mottona on epäitsekkyyks."

Papin vaimo saa oman työkentän

Työterveyshoitaja Riitta Huttunen yhtiön työterveyskeskuksesta on monelle kirkkoherran puoliso. Työterveysasemalla kävijätkin juttelevat siihen suuntaan.

"Ihmiset sanovat, että se papinrouva teki sitä ja sitä, ja ihan hyvältä tuntuu, vaikka on omakin nimi."

Papin vaimo joutuu miltei väistämättä mukaan seurakunnan puuhiin. "On kai mahdollista, että papin vaimo ei ole mukana seurakuntatyössä. Hänellä on oma ura ja ihan omat harrastuksensa. Mutta heitä tiedän vain muutaman, eikä tämä merkitse, etteivät he olisi kiinnostuneita hengellisistä asioista."

Aiemmin varsinkin yksipappisissa seurakunnissa papin vaimo oli miehensä apulainen; hän auttoi virastotyössä, hoiti käytännön tehtäviä, huolehti seurakunnan vieraista. Nykyään vaimolla yleensä on jokin oma työkenttä. Riitta Huttunen laulaa kirkkokuorossa. Pyhäkoulunopettajana hän on ollut pitkään. Tänä vuonna hänet valittiin myös pyhäkoulutyön johtokunnan puheenjohtajaksi. Pyhäkoulutyöhön on ollut helppoa osallistua, koska siihen on voinut ottaa omat lapset mukaan.

"Vanhemmat ovat aktivoituneet. Lapsia tulee pyhäkouluun yhä enemmän. Laskukauden jälkeen ilmapiiri on muuttunut myönteiseksi."

Diakonissan koulutus

Riitta Huttunen on koulutukseltaan diakonissa. Seurakuntatyössä hän on kuitenkin ollut vain yhden talven, jolloin hän hoiti viransijaisuutta Kuusankoskella. Diakonissan koulutus sopii hänen mielestään työterveyshoitajalle ihan samalla lailla kuin sairaanhoitajan tutkinto, joka siinä onkin pohjana.

"Seurakuntatyö ja oma ammatti eivät voi olla kaksi eri asiaa, vaan niissä on joitakin liittymäkohtia. Molemmissa viihdyn."

Riitta Huttunen sanoo olevansa yhteisölläinen henkeen ja vereen. Pienellä paikkakunnalla suuressa firmassa syntyy perhemäinen olo.

Teollisuustoimikunnan kautta tuli muitakin tehtäviä

"Kävin kirkossa aika usein, ja kun se pantiin merkille, minut houkuteltiin mukaan", juttlee koulutusmestari **Jorma Raschka** Voikkaan pape-ritehtaalta. Vuonna 1958 hänet valittiin ammatillisen paikallisjärjestön kautta seurakunnan teollisuustoimikuntaan, jossa oli teollisuuden eri osapuolten edustus.

Enää ei teollisuustoimikuntaa ole. Osittain sen tehtäviä hoitaa nyt vajaa vuosi sitten perustettu aikuistyön johtokunta, jonka puheenjohtaja Raschka on.

"Teollisuustoimikunta voisi olla sellainen foorumi, jossa juteltaisiin esimerkiksi tehtaan lakoista. Aikuistyön johtokunta voi hoitaa osittain samoja asioita. Teollisuustoimikunnassa maallikoilla oli lujempi ote."

Jorma Raschka on kuulunut kirkkoneuvostoon. Viime syksyn seurakuntavaaleissa hänet valittiin kirkkovaltuustoon.

"Kun on jotkin periaatteet, eivät ne muutu täälläkään, työpaikalla. Ei voi olla eri ihminen työssä ja seurakunnassa."

Ammatti luo Raschkan mielestä näkökentän seurakuntatyöhön. Aina ei seurakunnassa asioita voi kuiten-

Laboratoriotyöntekijä Sirkka-Liisa Huuromäki on ollut lapsesta lähtien mukana seurakunnan toiminnassa, aluksi kirkon lapsikuorossa.

Koulutusmestari Jorma Raschka on ollut seurakunnan aikuistyön johtokunnan puheenjohtajana vuoden päivät.

kaan ajatella pelkästään tehtaan työntekijöiden kannalta, koska on muistettava muutkin. Seurakunnassa toimiminen antaa varmuutta ammattiin, molemmissa joutuu tekemisiin ihmisten kanssa.

Jorma Raschka uskoo seurakunnan mahdollisuuksiin kasvattajana. Seurakunta voi jollain tavalla vaikuttaa siihen, että perhe säilyy ehjänä. "Jos koti on rikkinäinen, se näkyy tehtaalla. Mies ei aina ymmärrä, että vaimolla on omia ajatuksia eikä hän ole kiinni miehen rahapussista."

"Työpaikka on sellainen mankeli. Jos ilmapiiri alkaa huonontua, kestää kauan, ennen kuin se korjaantuu. Jos työporukka ei ole yhteistyökykyinen, paperin teosta ei tule mitään."

Pyhäkoulunopettaja tuntee itsensä tarpeelliseksi

Tutkimusosastolla työskentelevälle

farmaseutti **Kirsti Kortelaiselle** pyhäkoulussa opettaminen merkitsee työn vastapainoa. "On ihanaa toimia pyhäkoulunopettajana. On tarpeellinen, saa lasten luottamuksen."

"Aikaisemmin olin apteekissa. Silloin olin ihmisten kanssa tekemisissä ja tunsin voivani jopa auttaa heitä."

Kirsti Kortelaisen mielestä vaikeinta pyhäkoulutyössä on suuret ryhmät. Kun on kolmekymmentäkin 3–14-vuotiasta, kaikkia kiinnostava sunnuntaiamun hetki ei synny itsestään. Vanhimille on keksittävä ihan omia tehtäviä. Mukavalta hänestä tuntuu, kun omat lapset voi ottaa mukaan.

Kirsti Kortelaisen viime kesän lomasta pyhäkoululeiri lohkaisi puolet.

"Kun työpäivän jälkeen menee kokoukseen, ilta on sillä selvä. Pyhäkoulutunnin valmistaminenkin vie aikaa, mutta huolellinen valmistelu antaa kyllä itsellekin jotain."

Kirsti Kortelainen kuuluu pyhäkoulutyön johtokuntaan. Kirkkoneuvostossa ja -valtuustossa hän on varajäsenenä. Hän otaksuu, että esimerkiksi kirkkovaltuutettua arvostetaan enemmän kuin pyhäkoulunopettajaa. Itse hän silti pitää käytännön työtä tärkeämpänä kuin luottamus-tehtäviä.

Kirkkovaltuuston työ on kuin yhdistystoimintaa

Laboratoriotyöntekijä Sirkka-Liisa Huuonen Kuusanniemen sellutehtaalta vertaa kirkkovaltuustossa olemista yhdistystoimintaan. Hänet valittiin valtuustoon vuosi sitten.

"Pienenä tyttönä olin tyttökerhossa, lapsikuorossa ja pyhäkoulussa, ne tavalliset. Kirkkovaltuustoehdokkaaksi minua pyydettiin, koska nuoria naisia oli vähän."

Farmaseutti Kirsti Kortelainen pitää käytännön työtä seurakunnassa tärkeänä ja toimii pyhäkoulunopettajana.

Kirkkovaltuuston jäsenyyden lisäksi Sirkka-Liisa Huuosen vapaa-aikaan kuuluvat poliittinen ja ammattiyhdistystoiminta. Sirkka-Liisa Huuonen on ammattiosaston varasihteeri. Jo kokousten tiuhtuuden takia ammattiosasto saa enemmän aikaa kuin seurakunta: ammattiosasto kokoontuu vähintään kerran kuussa, kirkkovaltuusto neljä-viisi kertaa vuodessa.

Sirkka-Liisa Huuosen mielestä Kuusankosken seurakunta on hoitanut asiansa aika hyvin. Nuoriso tuntuu tärkeältä. Seurakuntakin voi tarjota nuorille jotain. Kun Sirkka-Liisa Huuonen aikanaan lauloi kirkon lapsikuorossa, jotkut nyökyttelivät tietävästi "ai siellä, joo joo". Sirkka-Liisa Huuonen uskoo, että suhtautuminen on muuttunut hyväksyvämmäksi.

"Tänä vuonna kirkon nuorisotyöhön oli myönnetty 17 300 markkaa, joka ei ole mielestäni paljon. Varmasti on paljon nuoria, joilla ei ole työtä eikä harrastuksia. Mistä hekin sitten itsensä löytävät?"

"Kirkko korkeata luokkaa rakennustaiteellisesti"

"Parempi pätevyys minulla lienee vaikka kirkon katon korjaamiseen kuin siihen, mitä tapahtuu katon alla", sanoo asuntopäällikkö Armas Olkinuora sosiaaliosastolta.

Armas Olkinuora kertoo, että alkusi häntä pyydettiin hoitamaan seurakunnassa jotain ammattiasiaa. Siitä syntyi kosketus. Nyt Olkinuora kuuluu kirkkovaltuustoon ja -neuvostoon; hän on kirkkoneuvoston taloudellisen jaoston varapuheenjohtaja. Jatkuvasti seurakunta käyttää Olkinuoran rakennusasiantuntemusta.

"Olen sotkeutunut enemmän maalliseen, näkyvään työhön, en niinkään varsinaiseen hengelliseen toimintaan. Kuusankosken seurakunta pyrkii huolehtimaan rakennuksistaan, kuten seurakunnan tarve edellyttää. Onhan seurakuntia, jotka myös osallistuvat asuntotuotantoon. En tiedä, onko se seurakunnan tehtävä."

"Kun on kyseessä nuori seurakunta, sillä ei voi olla pitkiä rakennusperinteitä. Mutta kai kirkko on korkeata luokkaa rakennustaiteellisesti. Vanhalla pappilallakin lienee oma tyyliarvonsa."

"Vanhastaan on totuttu, että kirkko poikkeaa laatikkotyylisestä. Kyllä kai nykyaikaiset kirkot palvelevat tehtävässään. Ne voivat olla rakennustaiteellisesti korkeatasoisia, mutta vanhoissa kirkoissa on oma viehätöksensä."

Vaihtelua ammatille

Vaikka Armas Olkinuora toimii

Rakennusmestari Armas Olkinuoran asiantuntemusta käytetään hyväksi seurakunnassa. Hän kuuluu mm. kirkkovaltuustoon sekä kirkkoneuvostoon.

ammattissaan ja seurakunnassa osin samojen asioiden parissa, hän tuntee silti saavansa seurakunnasta vaihtelua leipätyölleen. "Molemmat tehtävät ovat aika pitkälle palvelutyötä", sanoo Olkinuora. "Jopa samojen ihmisten kanssa joutuu tekemisiin. Kumpikin tehtävä liittyy rakennusten ylläpitoon. Toinen on leipätyö ja toinen harrastus." □

Teksti: Päivi Taussi-Forsman
Kuvat: Tuomo Pitkänen

**Toimitusjohtajan sihteeri
Anna-Liisa Seppälä:**

**Tässä työssä
ei saa jännittää**

● *Anna-Liisa Seppälä, yhtiön toimitusjohtajan sihteeri Helsingissä, pitää luottamuksen osoituksena, kohteliaisuutena sekä suurena haasteena sitä, kun toimitusjohtaja Fredrik Castrén halusi hänet mukaansa siirtyessään Strömbergiltä Kymiyhtiöön.*

"Kun on ollut toistakymmentä vuotta saman yhtiön palveluksessa, vaatii rohkeutta vaihtaa toiseen firmaan", sanoo rva Seppälä. "Nyt kysymyksessä olivat vielä erityyppiset yhtiöt ja eri alan yhtiöt. Se tietenkin auttaa paljon, kun esimies on tuttu."

Anna-Liisa Seppälä työskenteli toimitusjohtaja Castrénin sihteerinä ajoittain jo hänen Strömberg-kaudellaan vuodesta 1971. Vuosien kuluessa oppii tuntemaan esimiehen tavat. "Kaikista ei kuitenkaan pysty tulemaan hyvää työparia."

Avoimin ovin

Minkälainen on hyvä johtajan ja sihteerin työsuhte? Mitä vaaditaan? "Ensinnäkin sihteerin on oltava lojaali esimiestään kohtaan ja esimiehen sihteeriansa kohtaan", sanoo rva Seppälä. "Mielelläni sijoitan hyvin alkuun myös huumorintajun ja terveen talonpoikaisjärjen sekä joustavuuden, koska ollaan läheisessä työsuhteessa."

Toimitusjohtaja Castrén pitää aina työhuoneensa oven auki. "Se on todistus luottamuksesta ja auttaa sihteerää pysymään koko ajan ajan tasalla." Johtaja ei olekaan kaukainen ylhäisyys, jota lähestytään polvet vävisten. "Nykyisin on varsin yleistä, että johtajat pitävät oven auki sihteerin huoneeseen. "Kyllä se minustakin oli alkuun uutta ja outoa", sanoo Anna-Liisa Seppälä, "mutta se auttaa paljon yhteistyön sujumisessa."

Hyvä johtaja kertoo sihteerilleen päiväohjelmansa, kaikki asiat, mitä on tekeillä, on täsmällinen ja pitää päivittäin yhteyttä sihteerinsä. "En osaa keksiä, minkälainen hänen pitäisi olla", sanoo rva Seppälä. "Oman

esimieheni kanssa kaikki sujuu mie-
lestäni hyvin. Reipasta ja hyväntuu-
lista esimiestä on mieluisaa palvella.”

Aina valppaana

Sihteerin työhön kuuluu pyrkiä mahdollisuuksien mukaan auttamaan esimiestään muun muassa karsimalla ’turhia’ asioita ja työpaineita. On esimerkiksi henkilöitä, jotka asioidessaan yhtiöön katsovat parhaaksi aloittaa toimitusjohtajasta. Heidät ohjataan kyseistä asiaa hoitavan tai siitä tietävän henkilön puheille.

Sihteeri hoitaa toimitusjohtajan postin, kirjeenvaihdon, matkajärjestelyt, tapaamiset jne. ”Sihteerin täytyy osata ja uskaltaa tarttua kaikkiin töihin. Hän joutuu hyvin yllättäviinkin tilanteisiin. Tässä työssä ei saa jännittää ja jalat on oltava tukevasti maassa”, sanoo rva Seppälä.

Hänen vaaleansiniseen olemukseensa ja herkkiin piirteisiinsä on joskus vaikeata sijoittaa näitä jäme-
riä mielipiteitä.

Rutiinityöt apulaiselle

Anna-Liisa Seppälä on ollut koko toimestaoloaikansa sihteerin tehtävissä. ”Työ on vaihtelevaa ja itsenäistä. Siinä saa olla tekemisissä erilaisen ja erilaisissa asemissa olevien henkilöiden kanssa. Sihteerin työ saattaa olla myös stressaavaa silloin, kun on paljon asioita hoidettavana eikä millään ehdi.”

Sihteerin työtä helpottamassa olisi hyvä olla ’hanslankari’, joka hoitaisi rutiiniluontoiset tehtävät, kuten papereiden mapittamisen, kopioinnin jne. ”Varsinkin konttorissa, jossa henkilökuntaa on vähän ja kaikilla laaja tehtäväkenttä, niinkuin täällä, olisi tämän laatuinen apu tarpeen. Meillä on kyllä hyvä yhteishenki ja autamme toinen toisiamme.”

Johtajien sihteereillä oma yhdistys

Anna-Liisa Seppälä osallistuu varsin aktiivisesti valtakunnallisen Sih-

teeriyhdistyksen toimintaan. Hän toimi yhdistyksen puheenjohtajana vuonna 1977 ja kuuluu ensi vuonna järjestettävien luentopäivien toimikuntaan.

”Sihteriyhdistys on tärkeä työskentelyelin. Siellä saadaan arvokkaita ja hyviä suhteita, jotka auttavat työssä. On paljon helpompaa ottaa yhteyttä johtajiin, jos tuntee heidän sihteerinsä”, sanoo rva Seppälä. ”Myös johtajat arvostavat Sihteriyhdistystä.”

Anna-Liisa Seppälä osallistui syksyllä Luganossa, Sveitsissä pidettyyn kansainväliseen sihterikongressiin. Hän kertoi, että siellä esiteltiin myös työtä helpottavia tulevaisuuden koneita, tietokoneita johtajille. Koneet eivät kuitenkaan korvaa johtajalle hyvää sihteriä. ”On varmasti myös tarpeellista, että johtajan lähellä on inhimillinen henkilö”, sanoo Anna-Liisa Seppälä. □

Teksti: Heli Kyllönen

Kuvat: Tuomo Pitkänen

Sihteeri Anna-Liisa Seppälän työhuoneen sisustus on asiallinen ja keskitetty, joten kaikki tarvittava välineistö on käden ulottuvilla. Havis Amanda hallitsee laajasta kaari-ikkunasta kauppatorille avautuvaa näkymää.

Kymiyhtiön hallituksen konttori sijaitsee tämän kulmatalon toisessa kerroksessa (kaari-ikkunat). Kymin Paperin markkinointiosaston ja kotimaan myynnin konttorihuoneisto sijaitsee samassa korttelissa Eteläranta 14:ssä. Kuvassa rakennus näkyy äärimmäisenä vasemmalla.

● *Kymiyhtiön hallituksen konttori sijaitsee Helsingissä, Etelärannan ja Eteläesplanadin kulmatalossa. Samassa talossa ovat myös Metsäteollisuuden Keskusliiton ja eri myyntiyhdistysten konttorit.*

● *Hallituksen konttorin ikkunoista on kiinnostava näköala: Kappelin kulmalta kauppatorille, Havis Amanda, Kaupungintalo, Ruotsin lähetystö, Presidentinlinna, taustalla Tuomiokirkko, Kattajanokalla Uspenskin katedraali. Satama ja meri.*

Esittelemme hallituksen konttorin Helsingissä

ETELÄ- ESPLANADI 2

Vilkasliikenteiseltä kadulta pääset huomaamatta livahdamaan Etelä-esplanadi 2:n ovesta sisäpuolelle ja törmäät vahtimestarin vasempaan silmään. Hän istuu asemapaikassaan eteisen ja aulan keskipaikkeilla. Tuskin ehdit vilkaista Matti Hauptin veistämää marmorista metsänhenkeä, kun vahtimestari osoittaa: siitä vasemmalle, toinen kerros.

Messinkinen nimilappu hohtaa: Kymi Kymmene. Napin painallus. Ovi aukeaa. Ystävällinen ilmapiiri, kohteliaan pidätyväinen, on aistittavissa tässä nykyaikaisessa konttorissa, jossa henkivät satavuotiaan yhtiön perinteet.

Hallituksen huone kaunein

Toimitusjohtaja Fredrik Castrénin ja hänen sihteerinsä Anna-Liisa Sepälän lisäksi hallituksen konttorissa työskentelevät yhtiön hallituksen varapuheenjohtaja, vuorineuvos Kurt Swanljung ja hänen sihteerinsä Solveig Sandström sekä rva Eila Luotoma ja vahtimestari Raimo Kylmäkorpi.

Heidän työhuoneittensa lisäksi konttorissa on yhtiön hallituksen

huone. "Kaunein huone", sanoo Solveig Sandström. Tässä huoneessa pidetään yhtiön hallituksen ja työvaliokunnan kokoukset. Siellä otetaan vastaan myös arvovaltaisia kotimaisia ja ulkomaisia vieraita.

Hallituksen huoneen suuret kaari-ikkunat avautuvat kauppatorille ja merelle. Lattiaa peittää silkinpehmeä matto, seinillä katselevat yhtiön hallituksen puheenjohtajat: Björkenheim, Langenskiöld, Ahlman, af Forselles, Ehrnrooth ja Tiivola. Kalusto tyylikästä ja asiallista. Pienoisveistos Kuusankosken Koskenlaski ja -patsaasta on pöydällä, jota ympäröivät tummapuiset tuolit. Pronssinen tyylielty naisenpää on asetettu jalustalle vastapäätä ovea. Musta, nahkainen istuinryhmä on ikkunoiden välisessä nurkkauksessa.

Joka ryhmällä oma huone

Jokaisella tuotantoryhmän johtajalla, Perustuotannon, Paperin, Metallin, Kemian ja finanssihoitajalla on hallituksen konttorissa oma huone. Johtajat työskentelevät siellä ollessaan Helsingissä ja pitävät siellä myös kokouksiaan.

Yhtiön sisäisen tilintarkastusosaston tarkastajat pitävät asemapaikkanaan hallituksen konttorissa olevaa työhuonettaan. Tilintarkastuspäällikkö Ole Sjövall kertoi olevansa matkoilla noin 120 päivää vuodessa, tilintarkastaja Jarl-Johan Nyman vielä enemmän.

Lisäksi on tietysti pieni, viihtyisä kahvihuone, jossa henkilökunta voi virkistäytyä kiireisten ja vaativien tehtäviensä lomassa.

Konttorin 'vanhin'

Vuorineuvos Swanljungin sihtööri Solveig Sandström muutti Kuusankoskelta Helsinkiin vuonna 1971. Hän toimi vuorineuvoksen sihteerinä jo koko hänen toimitusjohtajakautensa ajan. Sitä ennen nti Sandström oli vuorineuvos K.E. Ekholmin sihteerinä 17 vuotta.

Solveig Sandström hoitaa myös yhtiön arvopapereihin liittyvät asiat, hän vastaa osakerekisteristä ja hänen hallussaan on pieni kassa. Hänellä on niin ikään joukko konttorin hallinnollisia tehtäviä. Hän toimii myös toimitusjohtajan sihteerin viransijaisena.

Ekonomi Solveig Sandström yhtiön hallituksen huoneessa, jossa pidetään yhtiön hallituksen ja työvaliokunnan kokoukset. Muotokuvamaalaukset huoneen seinillä esittävät yhtiön hallituksen puheenjohtajia.

"Hallituksen konttori kuuluu apulaisjohtaja Harry G. Wiklundin vastuualueeseen", muistuttaa Solveig Sandström.

Myös hänen vapaa-aikansa on toimeiliasta. "Minä olen sellainen yhdistysihminen", sanoo Solveig Sandström. Hän toimii erittäin aktiivisesti Soroptimisteissa, Sihteeriyhdistyksessä, Ekonomiliitossa ja Liike- ja Virkanaisissa, lisäksi tulevat vielä Pohjola-Norden, SPR, Svenska Österbottningar-kotiseutuyhdistys ja Osakesäästäjät.

Solveig Sandström asuu Tapiolassa. Siellä hänestä on tullut ahkera pyöräilijä ja ansiokas sunnuntaihiihtäjä.

Osakerekisteri työllistää

Hallituksen konttorin keskusta ja telexiä hoitaa rva Eila Luotomaa, joka kertoi olevansa kolmannen polven kymiläinen. Hänen isoisänsä Karl August Wahlström tuli v. 1905 Läskelän tehtaan palvelukseen korjauspajamestariksi. "Hänen poikansa eli minun isäni kävi koulua Joensuussa, mutta ollessaan kesälomalla kotonaan Läskelässä, toimi juoksupoikana ja pikku passarina tehtaalla." Eila Luotomaa kertoi myös isänsä kahden veljen, Väinö ja Viljo Wahlströmin olleen työssä Kymiyhtiön pääkonttorissa.

"Toimenkuvaani kuuluvat puhelinvaihteen hoito, telex, konekirjoitustyöt, viransijaisuudet ja muut satunnaiset ja eteentulevat työt, mutta kaikkein merkittävin on osakerekisterin hoito. Se työllistää pääasialli-

sesti ja kokopäivätoimisesti minut", kertoo rva Luotomaa. "Harva se päivä tulee konttoriin osakkeenomistaja tai pankin lähetti mukanaan pinkka yhtiön osakkeita, jotka täytyy rekisteröidä asianomaisen nimelle. Ennen se tehtiin käsiopelilla, mutta vuoden 1974-75 osakeannin yhteydessä ruvettiin synnyttämään osakerekisteriä atk:lle", kertoo Eila Luotomaa. "Vuonna 1977 se sitten meillä oli. Siirtymisvaihe oli työläs ja yhä edelleenkin sen kanssa riittää puuhaa. Jokaisesta rekisteröinnistä syntyy muun muassa useita syöttölomakkei-

ta. Syöttölomakkeista syntyy tarkistuslistaa kilometrikaupalla, on päivitysajoa, ja tarkistusta riittää. Ei tietokone ole erehtymätön."

Eila Luotomaan työhuoneen vieressä olevassa 'konehuoneessa' ovat telex, monistuskoneet, heijastimet jne. Siellä on myös lomakevarasto.

Puhelinliikenne on hallituksen konttorissa hyvin vilkasta, varsinkin silloin, kun johtajat ovat paikalla. Mutta tulipa kerran joulupukillekin tarkoitettu puhelu. Pikkutyön toivomukset otettiin vastaan ja 'toimitettiin perille'.

Rva Eila Luotomaan monista toimista eniten työllistää osakerekisterin hoito, joka vuonna 1977 siirrettiin atk:lle. Osakkeet rekisteröidään oikealla näkyvälle tietokoneelle.

Hallituksen konttorin vahtimestari Raimo Kylmäkorpi konttorin aulassa. Taustalla näkyvästä käytävästä avautuvat ovet muun muassa tuotantoryhmien huoneisiin.

Yhtiön sisäisen tilintarkastusosaston päällikkö Ole Sjövall työhuoneessaan, joka sijaitsee hallituksen konttorissa. Tilintarkastusosaston toinen asemapaikka on Kuusankoskella.

Vahtimestari ehtii kaikkialle

Hallituksen konttorin vahtimestari Raimo Kylmäkorpi tuli Karkkilasta viime vuoden lokakuussa nykyiseen toimeensa, kun vahtimestari Åke Blomster jäi eläkkeelle. Myös Kylmäkorpi on kymiläinen kolmannessa polvessa.

Vahtimestari Kylmäkorpi viihtyy työssään, johon kuuluvat virastoissa käynnit, postitus, huoneiston hoito ja kokoustilojen järjestelyt jne. Hän auttaa myös puhelinvaihteen, telexin ja osakerekisterin hoidossa sekä kaikkialla, missä apua tarvitaan. Raimo Kylmäkorpi kulkee autolla työmatkan 66 km Karkkilasta Helsinkiin. Asuminen luonnon keskellä on hänelle kuitenkin niin tuttua ja tärkeää, ettei hän vaihtaisi pitkää työmatkaansa kaupunkiasuntoon.

Iso värisuurennos Kuusanniemen tehdaslaitoksista komeilee hallituksen konttorin aulassa, toisella seinällä Star Englannissa. Marraskuista pimeyttä ei sisällä juuri tajua. Annan silmät työhuoneiden pöydillä antavat aavistuksen lähestyvistä joulusta. □

Teksti: Heli Kyllönen

Kuvat: Tuomo Pitkänen

Kärjen neljä sukupolvea Kymiyhtiössä

● **Helmer Kärki** Voikkaan mittarikorjaamolta on neljännen polven kymiyhtiöläisiä. Helmerin isoisänisä lähti aikoinaan maailmalle Vehkalahdelta Kärjen kylästä, ajoi vossikkaa Haminaassa ja päätyi lopulta Voikkaan tehtaalle. Helmer eli Hepe ei tiedä, koska hänen isovaarinsa on Voikkaalle tullut, mutta tämän muistetaan kuolleen sairauskohtaukseen työssään ns. mokka-mylyn äärelle vuonna 1905.

Hepen isoisä ja isä olivat myös koko ikänsä töissä Voikkaan paperikoneilla. "Isoisän nimi oli **Topias** ja isän **Kaarlo**, mutta ei heitä näillä nimillä kukaan muista, Topi ja Kalle he olivat ystäville. Isoisää jäi aikanaan kovasti harmittamaan, kun joutui eläkkeelle kolme kuukautta ennen kuin olisi tullut 50 vuotta täyteen Kymin palveluksessa", muistelee Hepe.

Serkut ja sedät mukaan laskien on Kärkiä ollut Voikkaan paperikoneilla töissä parhaimmillaan neljäkin yhtä aikaa. Tällä hetkellä Hepe on ainoa, oma poika ei ainkaan vielä ole lähtenyt Kymin leipiin. "Yhtiö on ollut suvulle kuin valtio, leipä ei ole ollut kovin leveää, mutta pitkää", naureskelee Hepe.

Hepe tuli Kymiyhtiöön jo ammattikouluvuosinaan 1943. Sitä ennenkin pyöri hänen elämänsä Voikkaan tehtaassa varjossa. Tehdas muodosti paikallisten pikkupoikien suosiman leikkialueen. Hauskana muistona Hepen mieleen on jäänyt kuinka pojat hakivat silloiselta isännöitsijältä ns. kimpilappuja. Tuohon aikaan pojat tekivät suksensa eli liparit itse, ja niihin oli saatavissa puuta Yrjönojan sahalta. Puuta ei kuitenkaan saanut ilman isännöitsijän antamaa kimpilappua. Niinpä pojat menivät usein kovasti jännittäen isännöitsijän puheille. Isännöitsijä kysyi aina tuimasti "no, mitä pojilla on asiaa", mutta toinen käsi oli jo taskussa etsimässä kimpilappuja.

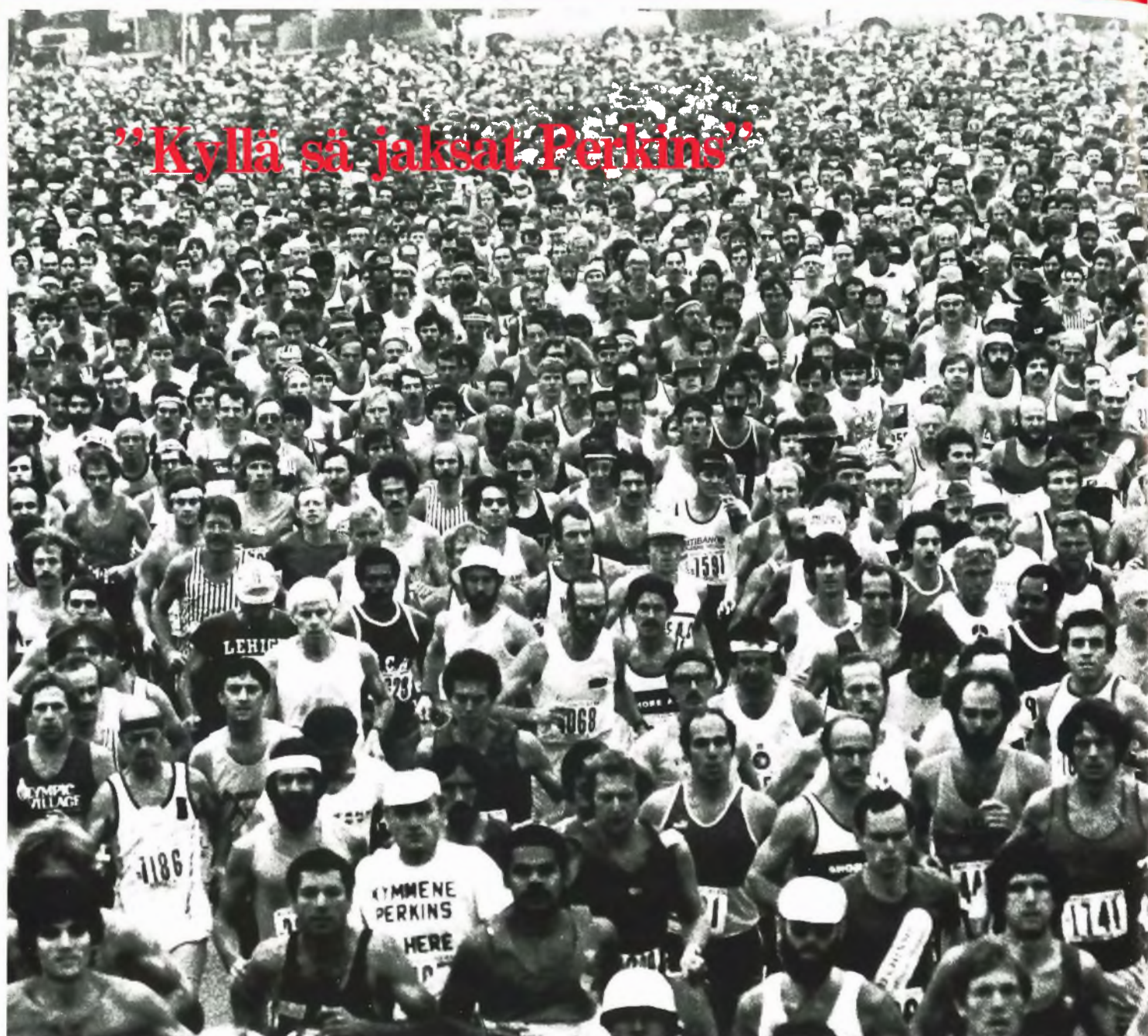
Hepellä itsellään on jo takanaan 35 vuotta yhtiön palveluksessa.

Neljännen polven kymiläinen **Helmer Kärki** työskentelee Voikkaan mittarikorjaamolla. Hänen isoisänisänsä tuli yhtiöön jo viime vuosisadalla.

"Ei ajan kulumista huomaa, ellei ryhdy muistelevaan menneitä. Kyllähän sitä on johto vaihtunut moneen kertaan, ja työtovereita on vuosien kuluessa kertynyt melkoinen joukko. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet työolosuhteiden ja sosiaalitulojen paranemisessa, työtovereiden keskeinen hyvä huumorinsävytteinen henki puolestaan on säilynyt vuodesta toiseen entisellään. Kai sitä olisi aikoinaan suunnannut kulkunsa muualle, jollei olisi täällä viihtynyt", arvelee neljännen polven kymiläinen. □

Teksti ja kuva: Petri Alervo

”Kyllä sä jaksat Perkins”

Kuva: Lehtikuva Oy/United Press International

Bjarne Nygård juoksi New Yorkin maratonin

● *Hölkä on muotia. Hölkäinnostuksen huipentuma on New Yorkin maraton. Kymin Paperin markkinoinnin apulaisjohtaja Bjarne Nygård kiersi hankin jätti-läiskaupunkia juosten, mutta ei muodin vuoksi. Hänelle juoksu on tapa elää: "Juoksen niin kauan kunnes joudun kannettavaksi."*

● *Bjarne Nygårdin mielestä hölkän syvä tarkoitus on muuttaa elämäntapoja paremmiksi: pitkien matkojen juokseminen, maratoniin valmistautuminen pakottaa tiettyyn järjestelmällisyyteen elämässä. Myös elämäntavat paranevat: ruoasta ei lounaila ja päivällisillä tarvitse tinkiä, mutta juomista on syytä rajoittaa.*

"Maraton tuntuu mielettömältä, mutta ainakin minulla se on parantanut motivaatiota. Muuten ehkä asetaisin harjoitusmäärän turhan alas", sanoo Nygård.

Ennen New Yorkin maratonia Bjarne Nygård juoksi 60–70 kilometriä viikossa, monilla kuntoilijoilla matka on kaksin verroin pitempi.

"USA:ssa monet lähtevät maratonille vain vuoden harjoituksen jälkeen. Silloin maratonin juokseminen

vie aikaa 4–5 tuntia. Mielestäni kuitenkin ensimmäisen vuoden voi hankkia peruskuntaa."

Jo vuoden tunnollisesti hölkännyt on nostanut Nygårdin mukaan uskottoman paljon kuntoaan ja voi aloittaa maratoniin valmistautumisen pitkällä hiihdoilla. Niissä voi syödä ja juoda sekä pitää taukoa.

"Jos on oikein hyvin treenannut ja sunnuntailenkki on venynyt joskus 25 kilometrin pituiseksi, en pidä mahdollisena myös maratonin kokeilemistä toisen vuoden aikana".

"Pitää kuitenkin juosta viisaasti ja muistaa, että vasta 30 kilometrin jälkeen juoksu todella alkaa."

Juoksemisen pitkän tauon jälkeen aloittavalle Nygård antaa neuvon: "Pitää aloittaa niin hitaasti, että hävettää. Jos tuntuu että menee hyvin, niin varmasti juostaan liian lujaa".

Tavoitteesta jäätii

Aika ennen New Yorkin maratonia ei ollut harjoitteluun sopivaa mm. lukuisten matkojen vuoksi. "Siksi maraton ei mennytkään alle kolmen tunnin niinkuin piti."

Myös taktiikka oli virheellinen: "Aloitin juoksemisen upporikkaana ja tulin maaliin rutiköyhänä, vaikka ryhti onneksi säilyikin."

Liian kovan alkuvauhdin syyksi Nygård maalaa kuvan maratonin juhlovasta alusta: ensimmäisen tuhannen joukossa alkuvauhti ja imu oli mahtava.

Kolmasti maratonin tuskat kestänyt Nygård muistuttaa, että kunnossa oleva juoksija juoksee maratonin alun lähes aina liian lujaa.

"Ennen kolmattakymmentä kilometriä ei tiedä menikö juoksu putkeen vai ei."

Bjarne Nygård Kymmene Perkins-paita päällään aloittamassa 14 000 muun juoksijan kanssa kuumaa urakkaansa (iso kuva). Juoksun alun voimakas imu ja New Yorkin kosteankuuma ilmasto estivät matkan juoksemisen alle kolmen tunnin, mutta tunnelma maalissa oli iloinen (kuva ylh.). Matkan varrella oli katkeria-kin kohtia, kuten jalkojen asento (kuva oik.) osoittaa.

Kuva: Matti Koskimies

Kuva: Matti Koskimies

Kolmen tunnin ylitykseen vaikutti myös poikkeuksellisen kuuma ja kostea päivä, olosuhteet, jotka ovat myrkyä suomalaiselle.

Kannustus auttoi

"Kyllä sä jaksat Perkins", oli hyvin yleinen kannustushuuto Nygårdille. Nygårdin muuttuminen Perkinsiksi johtui siitä, että juoksupaidan etumuksesta ja selkämuksesta luki Kymmene Perkins — Kymiyhtiön New Yorkissa sijaitsevan myyntiyhtiön nimi. Kymmene-nimi tosin luontui heikosti "nykkiläisten" suuhun.

Reitin varrella juoksua seuranneet Kymmene-Perkinsin henkilökunnan jäsenet tietenkin pitivät suurinta ääntä — siitä huolimatta että vain yksi heistä oli uskaltanut lyödä vetoa kolmen tunnin alittamisesta.

Vetonsa hävinnyt oli myyntiyhtiön varatoimitusjohtaja Matti Koskimies. Hän teki maratonia vastaavan urotyön purjehtimalla kolmen toverinsa kanssa pikkuveneellä New Yorkista Kööpenhaminaan jo ennen New Yorkin maratonia.

"Ensi vuonna olemme molemmat päättäneet juosta maratonia, olen itse tehnyt hänelle tähän tähtävään ohjelman", kertoo Nygård.

Mahtava jälkitunnelma

Jokainen hölkkääjää kaipaa juoksun ja suihkun jälkeistä hyvänolon tunnetta. Maratonin jälkeinen olo on vielä mahtavampi.

"Viisi minuuttia maaliin pääsyn jälkeen puhuin kuin ruuneperi ja olin innoissani sekä mielestäni niin täysin levännyt, että olisin voinut vaikka lähteä uudelleen samalle kierrokselle."

Into kuitenkin loppui siihen, kun otti ensimmäisen askeleen. Jalat olivat nimittäin jäykistyneet niin pahoin, että tuskin pystyi kävelemään hotelliin.

Henkinen yliviritys kuitenkin jatkui koko iltapäivän ajan. "Tuntui kuin olisi saanut pari ryyppyä liikaa, puhe luisti, kaikkeen tuntui olevan tarmoa ja näyttämisenhalua. Amerikkalaiset kutsuvat tätä tunnetta ilmaisulla *runners high*."

Ilman vaurioita ei New York kuitenkin päästänyt juoksijaa kotimatkalle. Vasemman jalan isovarvas kipeytyi niin pahoin, että sen kynsi oli pakko poistaa.

Bjarne Nygård muistuttaa, että hölkkä ei sovi kaikille. Siinä on omat vaaransa: selän, polvien ja akillesjänneiden rasitusriskit.

"Hölkä on itselleni sopiva, kaikille se ei kuitenkaan sovi. Itse monipuolistan liikukumistani pyöräilyllä ja hiihdolla."

"En halua sanoa pahaa sanaa mistään liikuntamuodosta, mutta jonkinlaista rasitusta pitää kuitenkin olla. Esimerkiksi golf on sinänsä inspiroiva laji, mutta sitä pitäisi täydentää vaikka juoksemalla. Laskettelu vaatii lihaksilta paljon, mutta ei luo kuntoa samalla lailla kuin juoksu."

Maraton sopii Nygårdin mukaan myös naisille. "Heidän aineenvaihduntansa ja energioreservinsä helposti sulavina rasvoina ovat etuja. Sen lisäksi naisten rakenne on kevyempi kuin miesten."

"New Yorkin maratoni en nähnyt yhtään huonosti juoksevaa naista. Minut itseni jätti helposti taakseen eräs ruotsalainen nainen ja juoksi alle kolmen tunnin."

USA:ssa juostaan tupla-maratoneita

Hölkä on vasta tullut Pohjolaan koko voimallaan, USA:ssa ollaan jo pitemmällä:

"Seuraava villitys on sadan kilometrin juokseminen; maratoni on niin kova tungos. 100 kilometriä juostaan kuitenkin eri lailla kuin maratoni, siinä kävellään ja pidetään taukoa välillä. Uskon itsekin juoksevani jonakin päivänä 100 kilometriä." □

Teksti: Reijo Virta

● *Kuukauden kestäneen merimatkan päättymisen ei saa aikaan samanlaista täydellistä hyvinolontunnetta kuin maaliintulo maratonilta. "32 päivää väsyttää eri tavalla", toteaa Atlantinpurjehduksensa päiväkirjan viimeisellä sivulla Kymiyhtiön New Yorkissa sijaitsevan myyntiyhtiön varatoimitusjohtaja Matti Koskimies.*

● *Koskimies vietti viime kesänä lomansa purjehtimalla kolmen toverinsa kanssa "Celebration" C&C-38 veneellä pohjoista reittiä New Yorkista Kööpenhaminaan. Finnairilla työskentelevä Bo Lång osti veneen Kanadasta ja saadakseen sen Eurooppaan pestasi Matin lisäksi avukseen Johan von Willebrandtin ja norjalaisen Per Weisletterin.*

Jos tunteet olivatkin sekavat perille Kööpenhaminaan saavuttaessa, sitä juhlallisempi oli lähtö: tykinlaukaukset ja moottoriveneiden sumu-torvien huudot saattelivat miehet matkaan 3.7.

Ensimmäisen kerran purjehtijat näkivät hain veneensä vierellä jo lähettään seuranneena päivänä. 5.7. toinen hai kolhi itseään ja venettä.

Matti toteaa päiväkirjassaan 7.9. Golf-virran lämmittävän matkailijoita, veden lämpökin kipusi 20 asteen. Samaisena päivänä kaksi matkaa paukausta havahdutti purjehtijat: "Concorde matkalla Kennedylle", toteaa päiväkirja ja jatkaa: "Parempi kuitenkin rikkoo äänivalli täällä kuin asutuksen yläpuolella."

Sunnuntain kunniaksi miehet kävivät pesulla, joka tapahtui mereen hyppäämällä, shampooa tukkaan laittamalla, merivesisaippualla hieromalla ja jälleen mereen hyppäämällä. "Yksi piti aina haivahtia, jottei jä-

Atlantinpurjehtija Matti Koskimies:

Sovun säilyttäminen oli saavutus sekin!

Kuva: Heinz von Sterneck

seniä häviäisi", huomauttaa päiväkirja.

Myrskypääskyjä — kotoisten pääskysten näköisiä, mutta myös meren laineilla lepäämään pystyviä lintuja — miehet näkivät, kun loki oli pyörittänyt yli 400 mailia ja runsaat 3 000 oli vielä jäljellä.

Muu elämä puuttui: "Ei laivoja eikä kaloja, vain merta loputtomiin." Yhteyttä ei saatu edes Finnairin vuorokoneeseen.

Keskiviikkona 11.7. matkalaiset totesivat maailman sentään olevan pienen. Veneestä saatiin yhteys norjalaiseen rahtilaivaan, joka oli matkalla telakalle Delawareen. "Kaveri toisessa päässä oli suomalainen ja lupasi lähettää sähkeen Köpikseen ja sitä kautta myös terveiset Suomeen."

Samana päivänä aika kului kuunnellussa uutisia Skylabin putoamisesta. "Välillä se oli tulossa alas juuri meidän alueellemme, välillä Intian Valtamereen." Skylab-päivänä nähtiin myös ensimmäiset valaats, "tosin vain n. 10 metrin mittaiset."

Grand Banksia lähestyttiin 12.7. ja kosteus ilmassa kasvoi. Kolmas hai, noin kolmemetrinen näyttäytyi. Kos-

kimies toteaa, että "jotain epämiellyttävää kieltämättä sen liikehtimisessä on."

Perjantain, 13. päivän taika kävi purjehtijoille toteen. Alkuillasta tuuli yltyi 10 beaufortin myrskyksi, joka jatkui taukoamatta koko yön.

"Olimme kaikki märkiä kuin uuteutut rakit ja taisimme vähän pelätäkin, olihan tämä meille kolmelle ensikertalaiselle ensimmäinen kosketus luonnonvoimiin pohjoisella Atlantilla."

Se, että olimme ensi kertaa yötä Grand Banksin päällä ei auttanut tilannetta, sillä veneen suhteellisesta mataluudesta johtuen aaltojen harjat murtuivat tasaisin väliajoin veneemme päälle.

Vahtini oli 01.00—04.00 GMT, siis yön pimeimpään aikaan. Hyvä näin, sillä aalloista näkyi vain valkoinen kuohu ja niitten korkeus ei päässyt käymään sisulle. Noin joka kymmenes minuutti täyttyi istuinkaukalo valtavalla kohinalla puolilleen vettä, joka oli täynnä pimeässä loistavia planktoneita. Vaikuttavaa."

Heinäkuun 17. tuuli kääntyi täysin vastaiseksi ja "jouduttiin kryssaile-

maan ensimmäisen kerran koko matkan aikana. Tämä yhdistettynä merenkäyntiin ja pilvisyyteen tahtoi vetää kaikkien moraalien alaspäin, lähennähän Eurooppa toivottoman hidasta vauhtia."

Torstaina 19.7. loki näytti 1 670 mailia, joten noin puolet matkasta oli taitettu. Samana päivänä lähetettiin toiset terveiset kotimaahan, nyt saksalaisen konttilaivan avulla. Seuravana päivänä Koskimies luuli näkevänsä tappajavalaan, mutta tunnisti-kin sitten 10-metrinen otuksen haiksi.

24.7. odottivat purjehtijat Rockallin ulkomajakan ilmestyvän näkyviin. Majakka sijaitsee 350 mailia Skotlannin pohjoiskärjen pohjoispuolella. Laivoja ei tuolloin ollut näkynyt moneen päivään.

26.7. lensi todennäköisesti Englannin ilmavoimien nelimoottorinen Comet-suihkukone 100 metrin korkeudessa veneen yli. "Se tuli takaa päin ja meinasi pelästyttää minut kuo-
liaaksi, koska kuulin ja näin sen vasta noin 500 metrin päästä."

27.7. kylmän ja kostean ilman johdosta jokainen hiljalleen mietti omaa hulluttaan ja purjehdusintoaan.

Maanantaina 30.7.: "Olipa hieno tunne painaa jalkansa tukevalle maalle neljän viikon jälkeen. Sama oli makeavesisuihkun laita, olimme melkein unohtaneet, miltä puhdas suolaton iho tuntuu." Purjehtijat olivat tuolloin saapuneet Kirkwalliin, Orkney-saarten keskiosaan.

Polttoaine, muona- ja vesitäyden-nyksen, maissa vietetyn ravintolailan ja hyvin nukutun yön jälkeen jatkettiin matkaa. Pohjanmeri näytti pahimmat puolensa neljälle Atlantin ylittäjälle. Elokuun 1. päivänä matkailijat olivat keskellä Pohjanmerta ja tekivät tuttavuutta öljynporauslauttojen kanssa. 3.8. ilmestyi horisonttiin eteläisen Norjan rannikko, saman päivän iltana näkyi ensimmäinen purjeverene USA:sta lähden jälkeen.

Lauantaina 4.8., päivää ennen Kööpenhaminaan saapumista, ilmestyi näkyviin Tanskan rannikko, seikkailu lähenei loppuaan. "Hyvin on Celebration asiansa hoitanut ja miehistökin puolestaan onnistunut säilyttämään 31 päivän aikana täydellisen sovun. Saavutus sekin!" □

Teksti: Reijo Virta

Kiekkokaukaloiden kokenut koluaja

● Jääkiekko on suomalaisten talvinen lempiuurheilu. Jäähallit ja kaukaloiden reunamat täyttyvät viikosta toiseen yleisömassoista. Myös Kymenlaakson vahvalla pesäpalloalueella jääkiekko on talvisin seuratuin urheilumuoto

Kouvola Kiekko -65 kamppailee jääkiekkoilun I divisioonassa. Joukkue odottaa innolla aikaa, jolloin Kouvolaankin saadaan jäähalli ja sen myötä paremmat kehittymisedellytykset.

Yksi KooKoo:n kokeneista luottopelaajista on **Juhani Södervik**, joka työskentelee Kymiyhtiössä myyntipäällikön apulaisena Kuusanniemen sellutehtaalla.

Juhani Södervik KooKoon vaihtoahtiassa marraskuussa Kouvolassa Savonlinnan Pallokerhoa vastaan pelatun ottelun aikana. Södervik on joukkueensa kokeneimpia pelaajia ja valmentajan mukaan hyvä esimerkki nuoremmilleen.

Juhani Södervik

Juhani Södervik on kokenut jääkiekkoilija. Hänellä on meneillään jo 15. pelikausi edustustasolla. Uransa hän aloitti kotipaikkakunnallaan Savonlinnassa pelaten ensin jääpalloa. Jääpalloharrastuksen kuoltua Savonlinnassa Södervik siirtyi jääkiekon pariin.

Savonlinnassa Juhani Södervik ehti pelata kuusikymmentäluvun lopulla kolme kautta mestaruussarjassakin Savonlinnan Pallokerhon riveissä. Eräässä vaiheessa hän oli mukana myös poikien maajoukkuevalmennusrenkaassa. Työpaikan takia hän siirtyi 1972 Kouvolaan.

Työpaikka ja perhe tukevat

Urheileminen näin korkealla tasolla vie paljon aikaa. KooKoo:lla on keskimäärin kaksi ottelua viikossa, ja harjoitukset mukaan lukien kuluu harrastuksen parissa 5–6 iltaa viikossa.

Kymiyhtiöön Juhani Södervik tuli vuonna 1973. Kovin paljon työaikaa harrastus ei häneltä vie. Vierasotteleihin hän joutuu lähtemään kesken työpäivän. Yhtiöllä on erityiset ohjeet tulosurheilua harrastavien yhtiöläisten tukemiseksi. "Yhtiö on suhtautunut erittäin positiivisesti pelaamiseen. Koskaan ei ole tullut ongelmia poissaolojen tai muunkaan suhteen", toteaa Juhani Södervik.

Työn ja harrastuksen suhde ei muodosta Södervikille ongelmaa. "Toisaalta olisi tietysti hyvä, jos pystyisi purkamaan työhönsä saman energiamäärän kuin jääkiekkoon. Kuitenkaan en pysty, kuten ihmiset yleensäkin, suuntaamaan kaikkea energiaani yhteen ainoaan asiaan, vaan jaan sen työn ja jääkiekon kesken."

Juhani Södervik on naimisissa, ja hänellä on kaksi lasta. Perhe käy mahdollisuuksien mukaan seuraamassa pelejä. "Kyllä perhe tukee pelaamistani. En varmasti pystyisi pelaamaan ilman tätä tukea."

Rehtien miesten raisu peli

Juhani Södervik pitää jääkiekkoa värikkäänä ja vauhdikkaana pelinä.

Se on rehtien miesten raisua peliä. Toisaalta monet valmentajat väittävät, että jääkiekossa eivät herrasmiehet pärjää. "On tietysti muistettava, että kiekkokaukalo ja elämä sen ulkopuolella ovat kaksi aivan eri asiaa. Kaukalo on myös paikka aggressioiden purkamiselle. Otteet ovat kyllä koventuneet viime vuosina, mutta samalla siistittyneet."

Kilpailuvietin tyydyttäminen on Södervikin mukaan suurin syy, joka saa hänet pelaamaan. Onnistuneen pelin jälkeen tulee aina nautinnollinen, tyydyttävä tunne.

Södervik on kokeillut muitakin urheilulajeja. Jääkiekko on ollut hänelle sopivin. "Hieman kömpelö ruumiinrakenteeni on sopivin jääkiekkoon, esimerkiksi jalkapallossa saan helposti revähdyksiä ja muita vammoja."

Aikanaan Juhani Södervik on saanut tarjouksia monilta SM-liigan joukkueilta. Tarjoukset eivät kuitenkaan ole houkuttelleet häntä suuremmin. "Kunnianhimoni ei ole ollut

niin suuri jääkiekon suhteen. Olen aina sanonut, etten jätä työpaikkaani jääkiekon tähden."

Valmentajan ihannepelaaja

Juhani Södervik tunnetaan pelaajana, joka kasvattaa pistetiliään maaleilla tai syötöillä lähes joka pelissä. KooKoo:n joukkue on tällä kaudella suhteellisen nuori. Tämä tekee Södervikin kaltaisen kokeneen pelaajan merkityksen entistä suuremmaksi.

Södervik näkee KooKoo:n joukkueen hyvin kehityskelpoisena. "Kouvolan kiekkokulttuuri on vielä melko nuorta. Joukkue on nyt hyvässä valmennuksessa, ja kun Kouvoon vielä aikanaan saadaan jäähalli, alkavat tulokset varmasti näkyä."

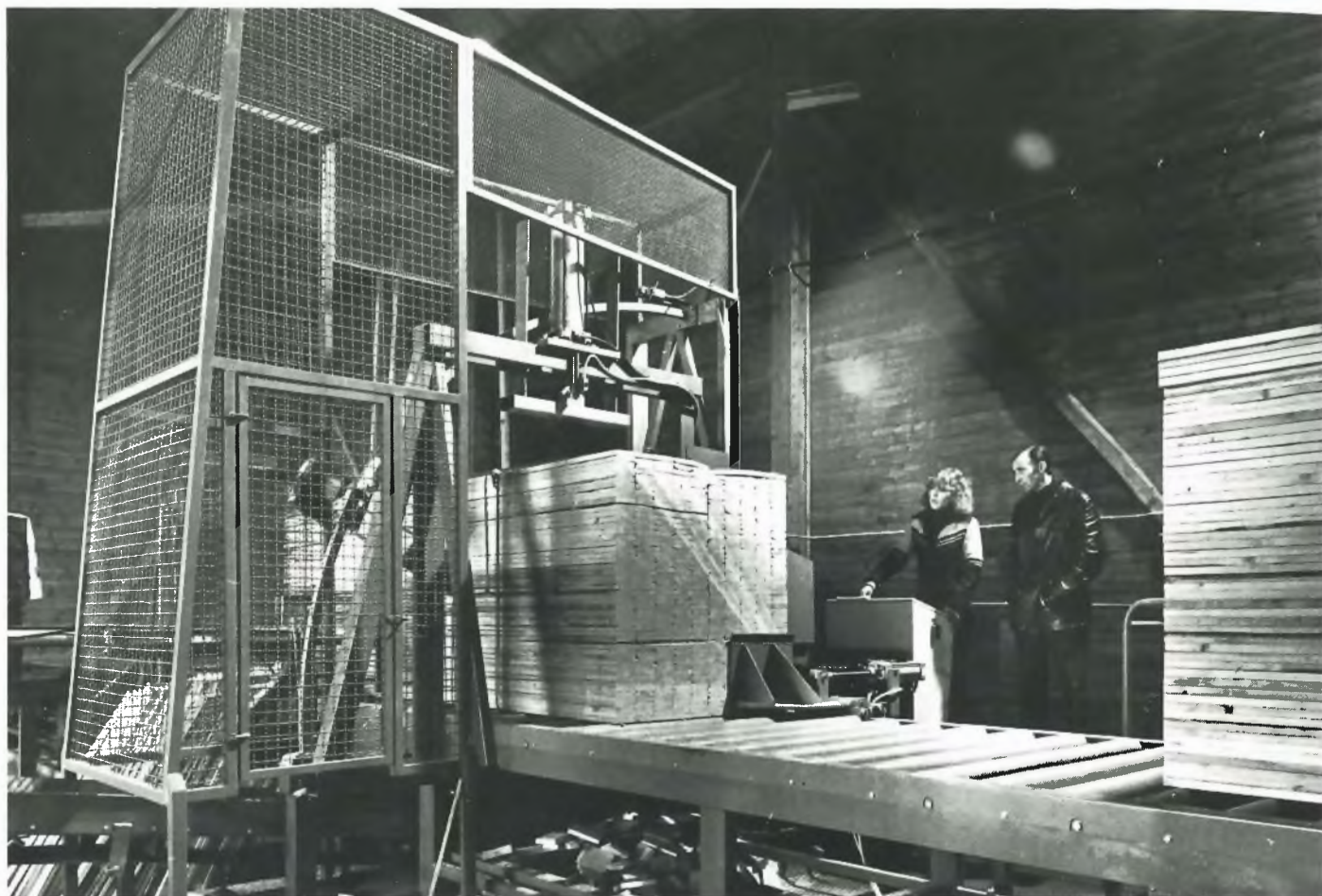
KooKoo:n valmentaja Heikki Kokki pitää Södervikiä valmentajan ihannepelaajana. "Södervik on todellinen joukkuepelaaja. Hän noudattaa tarkasti valmentajan ohjeita ja pystyy myös tekemään omia ratkaisuja. Hän on esimerkkinä nuorille pelaajille ja mielellään neuvoo näitä", selvittää Heikki Kokki. □

Teksti: Petri Alervo

Kuva: Tuomo Pitkänen

Juhani Södervik ja yksi KooKoo–SaPKo -ottelun kymmenistä aloituksista. Tästä aloituksesta ei ollut seurauksena maalia, mutta yhden tehopisteen Södervik hankki myös SaPKo-ottelussa. Maalisyöttö ei kuitenkaan riittänyt, sillä kotijoukkue hävisi 5–6.

Uusi puutavarapakettien katkaisusaha on toiminut vasta vajaat pari kuukautta Hallassa, mutta osoittanut jo tarpeellisuutensa. Katkaisusahaa hoitaa Tarja Hannula, sahauksen onnistumista seuraamassa myös jalostustehtaan tuotannosta operatiivisesti vastaava Pentti Pöntynen.

Hallan jalostustehtaan toimintaa on tehostettu. Tilloissa, joissa aiemmin valmistettiin kattotuoleja, katkaisee nyt puutavarapaketteja tehokas katkaisusaha. Sahan uskotaan poistavan nauhaamon toimintaa vaikeuttaneen pullonkaulan.

Uuden sahan ansiosta Halla pystyy entistä paremmin toimittamaan kuormalavoja muun muassa Kymiyhtiön muiden tehtaiden tarpeisiin. Samalla on kilpailukyky kuormalavoissa yleisesti parantunut.

Uusi katkaisusaha poisti Hallan jalostustehtaalta pullonkaulan

Sahatavaran kasvanut kysyntä on tuonut ulkomaisia tilauksia lisää myös jalostustehtaan kuuluvalla höyläämölle. Määrämittaista höylättyä sahatavaraa on myyty viime aikoina hyvin.

Kymiyhtiön sahajohtaja **Reijo Miettinen** sanoo jalostusasteen nostamisen Hallassa seurailevan Pöyryn tutkimuksessa vedettyjä suuntaviivoja.

"Tehtaalta lähtevän tavaran arvoa on nostettava. Ei riitä, että saamme vain höyläyslisän, tuotteen on muutettava hintaluokkaa."

"Pienessä jalostuslaitoksessa kuten Hallassa on erityisen tärkeää saada puukuutiolle lisää arvoa."

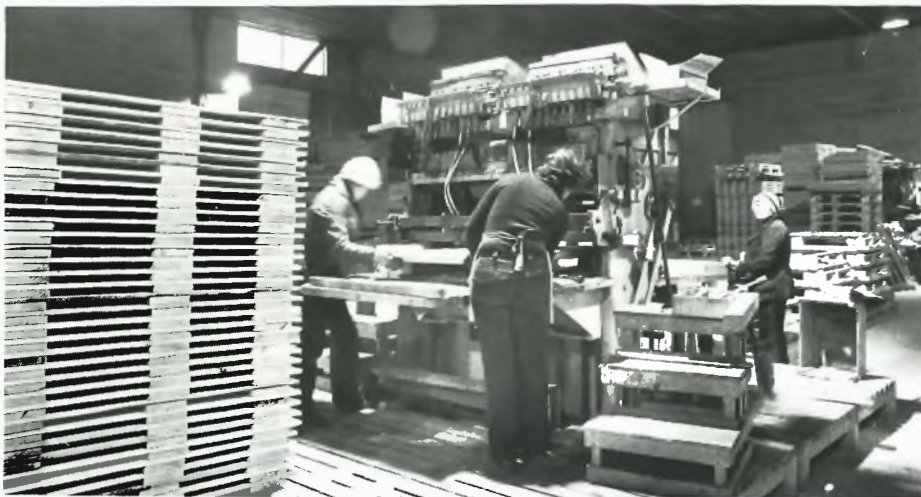
Hallan jalostustehtaan tuotannosta ja markkinoinnista vastaa rakennusmestari **Erkki Timonen**.

Hallasta ja Soinlahdesta

Hallan jalostustehtas käyttää vuodessa noin 10 000 m³ sekä Soinlahdessa että Hallassa sahattua puutavaraa. Halvempia kotimaisia laatuja, joista muuten saataisiin heikko hinta, käytetään kuormalavojen raaka-aineeksi kuluvana vuonna noin 3500 m³. Soinlahdesta tuleva puutavara on pääasiassa kuusta, Hallasta saadaan jalostustehtaalte mentyä.

Saksanahon lautatarhalle ja Kymin kehysnaulaamoon toimitetaan vuodessa noin 6 000 m³, mitallistettua ja höylättyä tästä määrästä on 2 700 kuutiota. Vientiin höylätään kuluva- na vuonna 1 500 m³.

Kuormalavoja tehtäessä joudutaan em. 3 500 m³ sahatavaraa katkaise- maan moneen osaan, koska erilaisia lavamalleja on lähes 20 ja jokaiseen

Kun kansilaudat on liitetty toisiinsa lähinnä pakettikatkaissahaa olevalla koneella, siirretään kannet (vas:lla) keskimmaiselle koneelle, jossa niihin liitetään välituet ja jalaslaudat.

lavaan tarvitaan runsaasti tietynmit- taisia osia.

Katkaisu tehostui

Aikaisemmin katkaissahaus vaati runsaasti työtä, aiheutti paljon palk- kakustannuksia ja oli kuitenkin pul- lonkaulana tuotannossa. Toista kuu- kautta sitten hankittu Kartro-Rande- kin toimittama pakettikatkaissaha, jossa kerralla voidaan katkaista koko sahatavarapaketti määrämittaan, on osoittautunut oikeaksi hankinnaksi.

"Nyt voimme tyydyttää määrämīt- taisen puutavaran tarpeen. Paketti- sahan avulla voimme nostaa jalostus- tehtaan kapasiteettia ja kehittää uusia artikkeleita samalla kun kat- kaisukustannukset ovat pienenty- neet. Kun sahaus pystytään keskittä- mään yhteen pisteeseen aiemman neljän sijasta vapautuu vastaavasti kapasiteettia höyläämiseen", toteaa naulaamon ja höyläämön tuotannosta operatiivisesti vastaava **Pentti Pön- tynen**.

Hallan jalostustehtaan päätuottei- den, kuormalavojen, valmistuksessa on kolme vaihetta:

Jalaslaudan päälle tarvittavat väli- tuet, yhteensä kuormalavaa kohden yleensä 6 kappaletta, katkaistaan Hallan tehtaan kunnossapito-osaston kehittämällä katkaissahalla, jota hoitaa yksi henkilö. Raaka-aineen ko- ko vaihtelee 75×75 mm:stä 75×125

mm:iin, tukia tehdään vuodessa yli puoli miljoonaa.

Välituet tuodaan häkeissä naulaa- mohalliin ensimmäiselle koneelle, jossa niihin liitetään jalaslaudat.

Kansilaudat, keskimäärin yhdeksän kappaletta, liitetään yhteen hallin toisessa päässä olevalla koneella. Valmiit osat kasataan sen jälkeen keskimmaisella naulausko- neella.

Laatua tarkkaillaan

Vaikka lavoihin käytettävä raaka- aine on "halvemmassa päässä" on se sekä laadullisesti että dimensionor- mitettua. VR- ja EUR-lavojen osalta myös laadunvalvonta on jatkuvaa.

Kymin paperitehtaan käyttöön val- mistettavissa lavoissa on kansilauta mitallistettu 16 mm:ksi siksi, että korkealaatuinen paperi ei vahingoit- tuisi lavan kannen epätasaisuuksien vuoksi.

Normitus on ulotettu myös nauloi- hin: ne ovat lajiteltuja, sillä naulaus- koneet vaativat ehdottoman suoria nauloja toimiakseen keskeytyksettä. Nauloja kuluu vuodessa n. 10 tonnia.

Kuormalavojen kehitystyötä teh- dään tiiviisti Kymin paperitehtaan kanssa. Yhteistyön avulla on pystyt- ty karsimaan lavakokojen suurta määrää ja saatu aikaan vakiomallis- tot, joita voidaan tehdä runsaasti myös varastoon.

Rakennusmestari Sakari Horto vastaa jalostustehtaan kustannuslaskennasta, tuotesuunnittelusta ja yhteydenpidosta asiakkaisiin.

"Pyrkimys sekä asiakkaita tyydyttävään että järkevästi valmistettavaan ratkaisuun on johtanut siihen, että Kymiyhtiö on kuormalavojen alalla edelläkävijöitä maassamme", sanoo Pöntynen.

Suurin osa omaan käyttöön

Tällä hetkellä Hallan jalostustehdas tekee noin 60 prosenttia Kymin paperitehtaan tarvitsemista kuorma-

lavoista ja pakkauskehyksistä eli yhteensä noin 80 000 yksikköä. Lavoja sekä Saksanahon lautatarhalle toimittavaa puutavaraa kuljetetaan keskimäärin kaksi rekka-autollista päivittäin Kuusankoskelle. Myös Kymin Kemiaan kuuluvat klooritehdas ja Porvoon laitokset sekä tytäryhtiöistä Tilgmann käyttävät Hallan kuormalavoja yhteensä n. 20 000 yksikköä.

Kymiyhtiön itse käyttämiä lavoja kutsutaan Hallassa kertakäyttölavoiksi, koska ne eivät paperin käyttäjältä palaa takaisin tehtaalle.

Sen sijaan 1 00×1 200 mm:n kokoiset VR-lavat ja 800×1 200 mm:n kokoiset EUR-lavat kiertävät jatkuvasti liikenteessä. VR- ja EUR-lavoja toimitetaan lähinnä Etelä-Suomen teollisuuslaitosten ja kaupan tarpeisiin. Pieni osa Hallassa sahatuista laudoista toimitetaan kalanjalostuslaitoksille, jotka valmistavat niistä itse kalalaatikkoja.

Myös Kymin Metalli saa pakkauksiinsa tarvittavan puutavaran pääasiassa Hallasta. Suurimpien vaihteiden vaatimat pakkauslaatikot ovat useiden tuhansien markkojen hintaisia. Pienimpiä metallin tilaamista pakkaustarvikkeista ovat radiaattorien pakkausalustat.

Höyläämössä uusimistarvetta

Hallan jalostustehtaan höyläämössä on kolme höyläkonetta: vuonna 1970 hankittu ja hyväkuntoinen Jonsered sekä vanhemmat Bolinder- ja Jonsered-koneet. Höyläämön koneistukseen kuuluu myös kaksi halkaisukonetta.

Höyläämössä on sen iäkkyydestä johtuen paranneltavaa: sahatavara-

Hallan kunnossapito-osaston kehittämällä katkaisusahalla tehdään vuodessa yli puoli miljoonaa välitukea. Konetta hoitaa Tuija Pohju.

Naulaamohallin keskimmäisen koneen lävitse kuljettuaan osista on syntynyt valmis kuormalava (etualalla). Taustalla Bohm & Kruse-naulauskone, joka keskeytyksettä toimiakseen vaatii ehdottoman suoria nautoja. Yhteensä uppoaa kuormalavoihin vuosittain nautoja noin 10 tonnia.

pakettien siirtoon höylille ja niiltä pois tarvitaan runsaasti työvoimaa ja tämä näkyy kustannuksissa. Höylätavaran varastoa uudistettiin viime kesänä.

Höyläämössä tehdään mm. sisäverhoilumateriaaleja, avopaneeleja ja katonalusiksi tarkoitettuja raakapaneleja. Jos tavaraa ei voida höylätä suoraan sahalta saatavasta laudasta, voidaan isompi lauta halkaista asiakkaan vaatimaan kokoon.

Tärkeimmät vientimaat ovat Tanska, Belgia ja Hollanti. Kuluvana vuonna menee höylätavaraa vientiin noin 1 500 m³.

Hallan erikoisuutena on parin viime vuoden aikana ollut vientiin toimitettu määrämittainen sisäverhoilupaneeli. Hinta on saatu kilpailukyiseksi sillä, että ostaja ei joudu hankkimaan hukkatavaraa, joka voidaan käyttää lavatuotantoon Hallassa.

Sahateknikko Pentti Pöntynen vastaa operatiivisesti niin naulaamon, höyläämön kuin puuseppäosastonkin toiminnasta Hallassa.

Puuseppäosasto

Puuseppänteollisuuden koneilla varustettu Hallan puuseppäntehdas sai komean nimensä kun siellä valmistettiin puutaloja sotakorvauksiin. Tällä hetkellä tämä osasto palvelee lähinnä kunnossapitoa. Siellä valmistetaan rakennusten korjauksessa tarvittava puutavara, sahalla käytettävät koivuiset jakopalat, tukkiosaston käyttämät hakavarret sekä ketjukuljettimien kolat.

Kokonaisuudessaan jalostetaan naulaamossa, höyläämössä, katkaisusahalla ja puuseppäntehtaalla noin

Hallan jalostustehtaan höyläämön tehokkain kone on vuonna 1970 hankittu Jonsered-höyläkone. Tarvittaessa voidaan lauta höyläämön tiloissa myös halkaista tarvittavaan leveyteen.

10 000 kuutiometriä sahatavaraa. Jalostusosaston henkilökunnan muodostaa kaksi työnjohtajaa ja 36 työntekijää, joista naulaamossa työskentelee 7, höyläämössä 14 ja loput puutavaran vastaanotossa ja pakkauksessa.

Hallan jalostustehtaan tuotannosta ja markkinoinnista vastaa Erkki Ti-

monen. Operatiivisesti vastaa tehtaan toiminnasta sahateknikko Pentti Pöntynen. Höyläämöllä on työnjohtajana Mikko Lilja, kustannuslaskennasta, tuotesuunnittelusta ja yhteydenpidosta asiakkaisiin vastaa rakennusmestari Sakari Horto.

Teksti: Reijo Virta

Kuvat: Tuomo Pitkänen

Hallassa valmistetut kuormalavat perillä Kuusanniemessä. Kymin paperitehtaan tuotteiden suojana käytettävät kuormalavat eivät palaa asiakkaalta takaisin tehtaalle, sen sijaan VR- ja EUR-lavat kiertävät jatkuvasti liikenteessä.

”Paperikuningas” Gösta menestyksellinen

Gösta Björkenheim ja Gösta Serlachius

Kuten tämän kirjoitussarjan edellisessä osassa kerrottiin, ajautui monien vastoinkäymisten koettelema, pahoin velkaantunut Kymiyhtiö vararikon partaalle alkuvuodesta 1908. Neljä vuotta suuryhtiötä johtanut vuorineuvos **Rudolf Elving**, Voikkaan tehtaan perustaja, erosi ja velkojat uskoivat yhtiön johtamisen hallintokunnalle, johon valittiin Kaukas-yhtiön toimitusjohtaja **Gösta Björkenheim**, Mäntän tehtaan isännöitsijä **Gösta Serlachius** ja entinen senaattori, vapaaherra **G. Langenskiöld**.

Björkenheim suostui hallintokunnan puheenjohtajan epäkiittoliseen tehtävään vastoin tahtoaan huolestuneiden velkojien vaatimuksesta. Pitkän harkinnan jälkeen Serlachius lupautui yhtiön toimitusjohtajaksi. Kummankin kokemusta ja taitoa todella tarvittiin yhtiön saattamiseksi jälleen jaloilleen. Vuoteen 1912 mennessä pahin oli voitettu, joskin velkojain holhouskausi jatkui vuoden 1915 loppuun saakka. Serlachiuksen oli palattava Mänttään v. 1913 johtamaan Serlachius-yhtiötä sen tielle odottamatta ilmenneiden vaikeuksien takia ja Björkenheim joutui ottamaan vastaan myös toimitusjohtajan tehtävät. Kaksi vuotta aikaisemmin hän oli eronnut Kaukas-yhtiöstä voidakseen kokonaan antautua Kymiyhtiön johtamiseen. Hänestä tuli näkyvin ja vaikutusvaltaisin johtajapersoonaa maamme paperiteollisuudessa ensimmäistä maailmansotaa edeltäneinä vuosina ja sodan aikana. Hänen kymmenvuotiskauttaan Kymiyhtiös-

sä voidaan täydellä syyllä nimittää Björkenheimin ajaksi.

Yhtiön tervehdyttäminen

Yhtiön taloudellisen tilanteen tervehdyttämiseksi tarvittiin samanlaisia keinoja, millaisista äskeisinä lama-vuosina yritystoiminnan yhteydessä on alituisen puhuttu: saneeraamista, rationalisoimista, energian säästämistä, raaka-aineiden tarkempaa hyväksi käyttämistä eli lyhyesti sanoen kannattavuuden parantamista. Myös yhtiön organisaatiota oli tehostettava. Näin nykyaikaisin termein tilannetta ei silloin analysoitu, mutta aivan samanlaisista toimenpiteistä oli kysymys.

Tilanne oli äärimmäisen kriittinen. Yhtiön paperivarastot Venäjällä olivat täynnä. Romahdusmaisen paperinkysynnän heikkenemisen seurauksena Kymin paperitehdas oli pantu seisomaan ja pian oli pysäytettävä selluloosatehdaskin. Vuonna 1907 solmittu tariffisopimus, jonka mukaan kolmivuorotyössä oli siirrytty kahdeksan tunnin työaikaan, oli nostanut palkkamenot huomattavasti. Puu- ja raaka-ainevarastot olivat uhkaavasti pienentyneet ja kattilahuoneissa poltettiin jo märkiä halkoja.

Uutta lainaa pankit suostuivat myöntämään vain sen verran, jotta raaka-aineiden ja palkkojen maksuista kyettiin selviytymään. Korjaukset oli rajoitettava kaikkein välttämättömiinpäin ja uudistuksista tulivat kysymykseen ainoastaan sellaiset, jotka heti tuottivat hyötyä.

Serlachius oli opiskellut paperi- ja höyryteknologiaa Wienissä sekä tehnyt erityisen antoisan opintomatkan

Yhdysvaltoihin. Tätä uutta tietoutta hän oli jo soveltanut käytäntöön Kankaan paperitehtaalla, minkä hän oli lyhyessä ajassa nostanut konkurssitilasta menestyväksi yritykseksi. Siten hän oli erinomaisella tavalla valmentautunut Kymiyhtiön toimitusjohtajan tehtävään.

Yhdysvaltojen paperitehtaissa saamiensa kokemuksia hyväksi käyttäen Serlachius oli kehittänyt Kankaan paperitehtaalla tarkan kontrollin ja seurantajärjestelmän kannattavuuden selville saamiseksi paperinvalmistuksessa. Kymiyhtiön tehtailla hän totesi tarkkailun riittämättömäksi. Ei oltu tarkoin selvillä kunkin paperikoneen käyttöominaisuuksista ja lukuisat paperilaatujen vaihdokset vähensivät tuotantoa. Niinpä Voikkaalla valmistettiin venäläisille sanomalehdille paperia 40 eri värivivahdetta. Serlachius rajoitti värierot kolmeen, eikä asiakkaita myyntiosaston epäilyksistä huolimatta menetetty.

Höyrytalouden parantamiseen kiinnitettiin aivan erityistä huomiota. Kattiloiden rakennetta parannettiin ja osittain siirryttiin kivihiiilen käyttöön. Uusilla amerikkalaisilla kuorimakoneilla saatiin puunhukka hioma- ja selluloosapuita kuorittaessa pienenemään puolella. Hankittiin myös laitteita, joiden avulla saatiin talteen huomattava osa jätevesien kuiduista. Serlachiuksen ulkomailta löytämä parannus oli niin ikään ilmanvaihtojärjestelmä, joka vaihtoi konesalien kuumaa ja kostea ilmaa raikkaaseen ilmaan.

Puunhankintakustannusten alentamiseksi Björkenheim ja Serlachius olivat halukkaita yhteistoimintaan muiden Kymenlaakson massa- ja paperitehtaiden kanssa. Näin syntyi v.

Björkenheimin 10-vuotiskausi

1910 puutavarayhtiö Kymmene & Kump. Siihen liittyi useita Kymenlaakson tehtaita ja sen keskuskonttori sijoitettiin Kouvolaan. Asiamieheksi valittiin Kymiyhtiössä erinomaisen kokemuksen hankintatehtäviin saanut metsänhoitaja **Adolf Burgman**. Hankintayhtiö toimi vuoteen 1926 saakka ja se oli tavallaan nykyisen Tehdaspuu Oy:n edeltäjä.

Saneeraus kosketti kovalla kädellä myös työläisiä. Koemielessä kahdeksi vuodeksi tehtyä tariffisopimusta ei uusittu ja v. 1909 palattiin vuorotyössä takaisin 12-tuntiseen työvuoroon päivätöyden jäädessä edelleen 10-tuntiseksi. Kolme vuotta myöhemmin työläisten tyytymättömyys johti lakkoon, joka sai vielä suuremmat mittasuhteet kuin aikanaan Schmitzin lakko.

Edellä kerrottujen toimenpiteiden avulla onnistuttiin vähitellen nostamaan yhtiö aallonpohjasta. Myyntitilannetta paransi se, että vuodesta 1910 lähtien ensimmäisen maailmansodan syttymiseen saakka onnistuttiin viemään sanomalehtipaperin tuotannosta 10–15 prosenttia länsimarkkinoille. Kuitenkin vasta v. 1911 päästiin tuotantolukuihin, jotka Elving tehtaita laajentaessaan oli pannut tavoitteeksi. Silloin valmistettiin hioketta 19 000 tonnia, selluloosaa 25 000 tonnia ja paperia 42 000 tonnia. Vuonna 1913 kasvoi paperintuotanto jo yli 51 000 tonniin ja selluloosan 31 000 tonniin. Yhtiön osuus Suomen paperintuotannosta oli silloin 30 ja selluloosan 21 prosenttia. Yhtiön oma hioke ja selluloosa eivät riittäneetkään paperinvalmistukseen, vaan massaa oli ostettava, varsinkin hioketta, maan muilta tehtailta.

Kymiyhtiö ja ensimmäinen maailmansota

Ennen ensimmäistä maailmansotaa Suomen paperiteollisuus vahvisti asemiaan Venäjän markkinoilla ja onnistui välttämään venäläisten paperitehtailijoiden tuontitullin korotusvaatimukset. Venäjän paperinkulutuksesta oli jo kolmannes Suomesta tuotua paperia, mikä vastasi melkein koko Venäjän paperituontia. Yli puolet tästä suomalaisesta paperista oli paino-, kirjoitus- ja konseptipaperia eli niitä laatuja, mitä Kymiyhtiö valmisti.

Ennen maailmansodan syttymistä Kymiyhtiö laajensi myyntiverkostaan Mustanmeren ja Kaspianmeren alueille, Turkestaniin ja Pohjois-Persiaan saakka. Keväällä 1914 yhtiön laajaa Venäjän-kauppaa johtamaan valittiin 28-vuotias, mutta jo kansainvälisessä paperinmyynnissä kokemusta saanut insinööri **Bertel Gripenberg**.

Gösta Björkenheim

Vuoden 1914 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana yhtiön tuotanto kasvoi ennätysmäiseksi. Tulevaisuus alkoi näyttää erittäin lupaavalta ja Björkenheim valmisti jo suunnitelmia yhtiön toiminnan laajentamiseksi sekä toimenpiteitä työolojen sekä tehdasyhdyskuntien kehittämiseksi. Maailmansodan puhkeaminen muutti kuitenkin odottamatta tilanteen. Yhtiöllä oli suuria etuja valvottavanaan Venäjällä. Toisaalta oli pelättävissä, että Saksa tyrehtyttäisi kokonaan yhtiön ulkomailta tarvitsemien raaka-aineiden tuonnin. Sodan ei kylläkään arveltu kestävän kuin muutaman kuukauden, enintään 1915 alkupuolelle saakka, mutta joka tapauksessa katsottiin välttämättömäksi yhtiön tuotannon supistaminen. Varastossa oli raaka-aineita muutamaksi kuukaudeksi, mutta jos ei täydennystä saataisi, olisi pakko pysäyttää selluloosa- ja paperitehtaat, ja työläiset joutuisivat talvea vasten työttömiksi. Siksi tuotantoa supistettiin ja poikkeusajaksi laadit-

tiin erityinen työllisyysohjelma.

Jos vakinaisen työntekijän varsinainen työ loppuisi, oli hänen tyydyttävä tilapäiseen työhön. Palkkoja oli poikkeustilan aikana alennettava, mutta toisaalta eräitä sosiaalietauja lisättiin. Mikäli työntekijä suostui näihin työllisyyttä turvaaviin järjestelyihin, luvattiin hänelle taata työtä niin kauan kuin sotaa kesti ja yhtiön voimavarat sen suinkin sallivat. Sen sijaan tilapäiset työntekijät ja ne ulkotöissä työskentelevät, jotka eivät olleet kirjoilla Valkealassa tai litissä, erotettiin lukuun ottamatta säällättävissä tapauksissa olevien perheiden huoltajia. Niin pian kuin tehtaiden toiminta palautuisi ennalleen, pääsisivät erotetut takaisin töihin.

Yhtiössä oli tuolloin 3 255 työntekijää mestarit ja työnjohtajat mukaan luettuina. Näistä oli tilapäisiä työntekijöitä sekä muualta tulleita ulkotyöntekijöitä 370. Tilanteeseen suhtauduttiin rauhallisesti. Tilapäisiin töihin joutuneista vakinaisista työntekijöistä erosi puolisensataa poikamiestä. Virkamiehet, mestarit, koneenhoidtajat ja muut kuukausipalkkalaiset suostuivat oma-aloitteisesti 50 %:n palkanalennukseen kuitenkin niin, että perheelliset saivat kuukaudessa vähintään 200 markkaa ja yksinäiset 100 markkaa.

Sota muutti kuitenkin yhtiön toiminnan päinvastaiseksi kuin mitä oli pelätty. Paperinkysyntä Venäjällä kasvoi rajusti. Sanomalehdet täyttyivät sotauutisista, byrokratia synnytti tavattoman paperitulvan ja Suomen paperiteollisuudelle koitti Venäjällä ennennäkemätön korkeasuhdanne. Raaka-ainepulan takia tuotantoa Kymiyhtiössä kuitenkin edelleen jarrutettiin, kunnes kemikaalien ja muiden tarvikkeiden kuljetukset saatiin järjestetyksi Norjan ja Ruotsin kautta. Jo syyskuun kuluessa palkat palautettiin entiselleen ja erotettuja tilapäisiä työntekijöitä alettiin ottaa takaisin. Joulukuuhun mennessä kaikki paperikoneet olivat käynnissä ja supistuksista huolimatta tuotanto kohosi melkein edellisen vuoden ennätystasolle.

Suomen rautatieliikenne joutui sotavuosina kovalle koetukselle. Venäläisen sotaväen ja sotatarvikkeiden kuljetukset olivat etusijalla ja Venäjän sekä ulkomaisten välinen ainoa rautatieyhteys kulki Suomen kautta.

Varsinkin pääradalla liikenne ruuhkautui ja sen helpottamiseksi rakennettiin kaksoisraide Uudenkylän—Korian ja Kaipiaisten—Taavetin välille. Päärata erityisesti Kouvolasta itään päin oli Kymiyhtiölle elintärkeä ei yksistään viennin vaan myös puutavarakuljetusten takia. Luumäen seudulta yhtiö hankki huomattavan osan polttopuista ja valtionrautatiet antoikin yhtiön käyttöön tätä tarkoitusta varten päivittäin 32 tavaravaunua. Muut puutavaran hankkijat pitivät tätä yhtiön suosimisena ja valittivat senaattiin. Senaatti piti kuitenkin päätöksen voimassa. Kymiyhtiö oli suuri työnantaja, eikä polttopuiden riittämättömyyden takia saisi vaarantaa työllisyyttä, perusteli senaatti päätöstään.

Yhtiö alkoi kuljettaa paperia myös meritse Kotkasta Pietarin ulkosatamaan, mutta miten saada paperi satamasta tai Suomen asemalta sisämaahan? Siinä oli ongelmaa kerrakseen, sillä Venäjän rautatielaitos oli aivan kaaosmaisessa tilassa. Kymin-tehtaalta lähetettiin ajoittain paperia Etelä-Venäjälle postipaketteinakin, jopa 200 viiden kilon pakettia päivässä.

Yhtiön paperinmyynti Venäjällä järjestettiin maailmansodan aikana uudelleen. Ne agentit, jotka olivat Saksan kansalaisia, joutuivat jättämään toimensa. Ei myöskään hyväksytty yhtiön omia myyntikonttoreita, vaan niiden ja agentuurien tilalle perustettiin venäläinen myyntiyhtiö Handels Aktiebolaget Kymmene eli "Ryska Kymmene", jonka osakkeista yhtiö omisti pääosan. Pääkonttori sijaitsi Pietarissa ja aikaisempi myyntiverkosto liitettiin sen alaisuuteen. Uusi myyntikonttori perustettiin Samarkandiin Keski-Aasiaan saakka. Yhtiöllä oli Venäjällä n. 5 000 asiakasta.

Vuonna 1915 Kymiyhtiö valmisti paperia 61 300 tonnia ja v. 1916 63 300 tonnia. Tämä tulos saavutettiin Elvingin johtajakauden aikaisilla koneilla, joiden tuotantokyvyn hän oli arvioinut 40 000 tonniksi. Paperikoneista otettiin irti kaikki mahdollinen ja ulkopuolisilta jouduttiin ostamaan massaa entistä enemmän, ennätysvuonna 1916 hioketta 16 000 tonnia ja selluloosaa 3 700 tonnia. Samana vuonna käytettiin kuorellista hiomapuuta 100 000 m³, selluloos-

sapuuta 215 000 m³ ja polttopuuta 455 000 m³.

Nuo luvut tuntuvat nykyajan lukuihin tottuneesta kovin pieniltä, mutta myyntitulokset jo vaikuttavammilta. Mainittuna ennätysvuonna "Ryska Kymmenen" myynti oli 38 miljoonaa ruplaa, mikä oli yli kolminkertainen ensimmäisen sotavuoden myyntiin verrattuna. Kymiyhtiön voitto oli 17,3 miljoonaa markkaa. Monen vuoden odotuksen jälkeen jaettiin jo osinkoakin, edellisenä vuonna 8 % ja nyt 20 %. Huomattava osa voitosta varattiin tehdasyhdyskuntien sivistys- ja sosiaalitoiminnan edistämiseen.

"Paperikuningas" Björkenheim

Kymiyhtiön maine suuren, mutta sodan uuvuttaman Venäjän keisarikunnan paperintarpeen tyydyttäjänä levisi läntisiin teollisuusmaihiin. Lokakuussa 1916 julkaisi The Times kirjoituksen otsikolla "Venäläinen paperikuningas". Siinä kerrottiin Björkenheimistä ja Kymiyhtiöstä. "Hänen yhtiöllään on kolme suurta paperitehdasta, jotka toimittavat paperia enemmän kuin kolmellesadalle venäläiselle sanomalehdelle. Kymiyhtiötä pidetään nyt ei ainoastaan Euroopan vaan koko maailman suurimpana paperinvalmistajana."

Kirjoituksessa mainitut yhtiön tuotantoluvut olivat oikeita ja sanomalehtienkin määrä piti paikkansa, joskin mukana olivat myös ne suomalaiset lehdet, jotka painettiin Kymiyhtiön paperille. Vähän aikaisemmin oli lehdistä kierrellyt uutinen Kanadassa Newfoundlandin saarella toimivasta paperiteollisuusyrityksestä, jonka tehtaissa valmistettiin massaa ja paperia vuorokaudessa lähes 300 tonnia. Se jäi kuitenkin jälkeen Kymiyhtiöstä, jonka massan sekä paperin tuotanto vuorokaudessa oli tuoloin lähes 400 tonnia.

Kohti vallankumousta

Sodan pitkittyessä monet vaikeudet nousivat yhtiön Venäjän-kaupantielle. Venäjän rautatielaitos joutui yhä sekasortoisempaan tilaan ja vaadittiin neuvokkuutta sekä suhteita, jotta paperi ylipäänsä saatiin perille

tilaajille. Maaliskuun vallankumous antoi ensimmäisen varoitusmerkin, mutta kysynnän heikkeneminen osoittautui varsin lyhytaikaiseksi, sillä Kerenskin hallituksen aikana alettiin perustaa uusia sanomalehtiä.

Suurimmaksi peikoksi kohosi nyt ruplan kurssin huolestuttava huononeminen. Se oli kyllä koko sodan ajan osoittanut heikkenemisen merkkejä, mutta v. 1917 tapahtui muutamassa kuukaudessa täydellinen romahdus. Kun 100 ruplaa oli vielä toukokuun alussa noteerattu hieman päälle 200 markan, putosi se lokakuun vallankumoukseen mennessä 60 markkaan. Puhuttiinkin "ruplurutosta" ja mikä pahinta: ruplia ei oltu enää halukkaita vaihtamaan minkään maan valuuttaan, ei Suomen markkaankaan.

Lokakuun vallankumous saattoi Suomen Venäjän-kaupan sekasortoiseen tilaan. Venäjän markkinoita ei tuolloin kuitenkaan arveltu kokonaan menetetyn. Niinpä yhtiön myyntijohtaja Bertel Gripenberg laati suunnitelmia yhtiön Venäjän-kaupan vastaiseksi kehittämiseksi ja Kymmin myyntiyhtiö osti ruplillaan useita kiinteistöjä ja varastoalueita rautateiden varsilta eri puolilta Venäjää. Monet muut uskoivat Venäjän-kaupan elpymiseen. Esimerkiksi hyvin Venäjän markkinat tunteva **Rudolf Walden** perusti kesällä 1917 Helsinkiin Yhdistyneitten Paperitehtaitten Keskuskonttorin, jonka tarkoituksena oli suomalaisten paperi- ja selluloosatehtaiden tuotteiden markkinointi Venäjälle.

Leninin voittoisa lokakuun vallankumous muutti kuitenkin täydellisesti tilanteen. Venäjän pankit kansallistettiin ja yksityiskauppa lopetettiin. Kymmin myyntiyhtiön Pietarin varasto myytiin kansankomissariaatille ja yhtiön haarakonttoreiden toiminta lamaantui. Ryskä Kymmenen henkilökunta hakeutui Suomeen ja Kymiyhtiö sai heistä kokeneita myyntimiehiä, kun alettiin etsiä tuotteille uusia markkinoita. Sitä ennen oli kuitenkin kestävä vielä oman maan ja kansan kohtelemukset. Ne koskettivat kipeästi Kymiyhtiön tehdasseutua ja päättivät traagillisella tavalla Björkenheimin kymmenen vuotta kestäneen menestyksellisen kauden vaatien hänetkin uhrikseen. □

Kansainvälisen ilmailuliiton FAI:n

Paul Tissandier -diplomi Rauno Rengolle

● Kymmin Metallin Heinolan tehtaan isännöitsijä **Rauno Renko** sai Paul Tissandier-diplomin. Sen myönsi hänelle kansainvälinen ilmailuliitto Fédération Aéronautique Internationale (FAI). Paul Tissandier oli yksi FAI:n perustajajäsenistä.

Isännöitsijä Rauno Renko vastaanotti diplomin Suomen Ilmailuliiton 60-vuotisjuhlakokouksessa Helsingissä marraskuun lopulla.

Isännöitsijä Rauno Renko on toiminut kymmenen vuotta Jämijärven purjelentokeskuksen kouluttajana.

Hänen osuutensa Räyskälän purjelentokeskuksen perustamisessa on huomattava. Viime syksynä Räyskälään perustettiin Suomen Urheiluilmailuopisto. Vuonna 1976 Räyskälässä pidettiin FAI:n purjelentäjien maailmanmestaruuskilpailut.

Opiston käytännön hallinnosta vastaa Räyskälä-säätiö, jonka hallituk-

sen puheenjohtaja on isännöitsijä Renko. Hän on myös Suomen Ilmailuliiton purjelennon keskustoimikunnan monivuotinen puheenjohtaja, Suomen Ilmailuliiton hallituksen jäsen ja sen talousvaliokunnan puheenjohtaja.

Suomen Ilmailuliitto on maamme harraste- ja urheiluilmailun keskusjärjestö.

Paul Tissandier-diplomin on aikaisemmin saanut kymmenen suomalaista. Vuonna 1961 diplomin sai K.J. Temmes, 1963 Tuomo Tervo, 1964 Lennart Poppius, 1965 Niilo Karhumäki, 1966 Arvo Ylinen, 1967 Jaakko Keränen, 1968 Gunnar Ståhle, 1969 Bertil Aulin, 1975 Uolevi Raade ja 1978 Aleksander Pimenoff. Isännöitsijä Rauno Renko oli yhdestoista suomalainen, joka on saanut vastaanottaa tämän kansainvälisen kunnianosoituksen.

Juantehtaan naistenkerho Justiinat 15-vuotias

● Juantehtaan naistenkerho Justiinat täytti tänä vuonna 15 vuotta. Kerhon puheenjohtaja Riitta Varis kertoi kerhossa olevan tällä hetkellä parisenkymmentä jäsentä. Kerholaiset kokoontuvat joka toinen viikko. Kerhoilloissa käsitellään ajankohtaisia asioita ja kesäisin ohjelmaan kuuluu myös retkeily. Viime kesänä Justiina-kerho teki matkan Tallinnaan.

Justiina-kerhon perustavassa kokouksessa viisitoista vuotta sitten oli läsnä 18 naista. Kerhon puheenjohtajana toimi useita vuosia rva Annele Timgren. Kerholaisia oli enimmillään yli kolmenkymmenen.

Justiina-kerhon tarkoituksena on "koota tehtaassa työskentelevät ja tehtaalaiskotien perheenäidit yhteisiin virkistäviin kerhoiltoihin", näin määriteltiin kerhon toiminnan tarkoitus viisitoista vuotta sitten.

Juantehtaan Justiinat lähettävät oheisen valokuvan mukana terveisiä kaikille yhtiöläisille ja aivan erityisesti yhtiön piirissä toimiville naistenkerhojen jäsenille. "Virkistäviä kokouksia kaikille kerholaisille", toivottaa Justiina-kerhon puheenjohtaja Riitta Varis.

Kuka tuntee tämän kaunokaisen?

● Arkiston kätöistä löytyi oikealla oleva valokuva, joka on otettu nähtävästi 1950-luvulla Vuolenkosken lomakodin pihassa. Yhtiöllä oli siihen aikaan linja-auto, jolla muun muassa kyyditettiin yhtiöläisnaisia marjamatkoille.

Sosiaaliosastolla oli noina vuosina kesäharjoittelijana Lasse Juliuksenpoika Högström. Hänen tehtävänään oli järjestellä näitä marjamatkoja ja saada linja-autoon mahtumaan kaikki pyrkijät. Tilanne oli monasti vaikea, koska lähtijöitä oli enemmän kuin kohtuudella linja-autoon mahtui. Lasse tuskitteli ja laskeskeli ja tokaisi lopulta, että paras olisi lähteä

ottamaan näistä naisista lantiomitta!

No niin. Kuka on tämä kaunokainen, joka kuvassa poseeraa linja-auton vieressä. Olikohan siihen aikaan jo autoemäntiä tai Pee Är-naisia. Mikäli joku lukijoista tunnistaa neitosen, pyydämme ystävällisesti ilmoittamaan siitä Kymi-yhtiö-lehden toimitukseen.

Kymi yhtiö

Kymi Kymmene Oy:n julkaisu

Toimitus

Kymi Kymmene Oy, tiedotusosasto
Niementie 13, 45700 Kuusankoski
Puhelinvaihte 951-402111

Päätoimittaja:
Eero Niinikoski
puh. 2166 (suora 951-402166)
Toimitussihteeri:
Heli Kyllönen
puh. 2169 (suora 951-402169)
Toimittaja:
Reijo Virta puh. 2168 (suora 951-402168)

Kirjapaino

Kymi Kymmene Paperi
Kouvola Kirjapaino
Valtakatu 28, 45100 Kouvola 10
Puhelinvaihte 951-11551

Neuvottelukunta

Kuusankoski: Niilo Vepsäläinen, Pentti Vättö, Eino Rihula, Riitta Kähärä, Paavo Toivonen, Anders Lund, Harry G. Wiklund ja Eero Niinikoski

Juankoski: Kalevi Taskinen, Ahti Latvala ja Anu Laitinen

Halla: Seppo Sahala, Åke Nykänen ja Raimo Saastamoinen

Soinlahti: Markku Keisala, Marja Eskelinen ja Kalevi Laukkanen

Karkkila: Lauri Virolainen, Terttu Järvi, Tapani Juselius, Kauko Piironen, Taisto Lappalainen ja Sinikka Mielck

Heinola: Raili Niemelä, Esko Valonen, Pentti Helenius, Leo Rauhala ja Kauko Nieminen

Salo: Elvi Vettenranta, Raimo Auranen, Jaakko Korpela ja Roger Holmberg

Iloista Joulumieltä ja Onnellista Uutta Vuotta 1980

Kymiyhtiö-lehden toimitus

